

"ΗΠΕΙΡΩΤΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ"

ΔΕΛΤΙΟΝ ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΗΣ ΕΝΗΜΕΡΩΣΕΩΣ
ΜΗΝΙΑΙΑ ΕΚΔΟΣΗ ΤΗΣ ΟΜΩΝΥΜΟΥ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ

ΕΤΟΣ Ε' | ΤΕΥΧΟΣ 33 | 10 Ιανουαρίου 1979

Γραφεία : 'Οδός Μαυρομιχάλη 7 — Τ. 143
Τηλ. 36.34.152 — 65.11.669

ΤΣΙΡΠΑΝΔΗΝ ΖΑΧΑΡ.

ΚΑΘΗΓ. ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ
ΙΩΑΝΝΙΝΑ

ΑΘΗΝΑΙ 1979

ΗΠΕΙΡΩΤΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ
(ΗΠΕΙΡΩΤΙΚΟ ΚΟΜΙΤΑΤΟ)
1906

ΠΑΝΑΓ. ΔΑΓΚΑΝΣ
Υπαρχηγός Γενικού Επιτελείου
Πρόεδρος
ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΔΟΥΜΑΣ
Γεν. Διευθυντής ΣΠΑΠ
Σ. ΣΠΥΡΟΜΙΛΙΟΣ
Αρχηγός Χειμάρων
ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ ΜΕΛΑΣ
Ανθυπίαρχος
ΧΑΡ. ΛΙΑΜΠΗΣ
Ανθυποπλοίαρχος
ΧΡ. ΧΡΗΣΤΟΒΑΣΙΛΗΣ
Λόγιος
ΜΙΛΤ. ΠΑΝΤΑΖΗΣ
Υφηγητής Πανεπιστημίου
ΧΡ. ΧΡΟΝΗΣ
Υπολοχαγός Οικονομικού
ΠΕΡ. ΚΑΡΑΠΑΝΟΣ
Δικηγόρος
ΧΡ. ΜΑΛΑΜΟΣ
Ταγματάρχης Μηχανικού
ΓΕΩΡΓ. ΓΑΓΑΡΗΣ
Δημοσιογράφος
ΑΥΓ. ΑΒΕΡΩΦ
Πολιτευτής

ΗΠΕΙΡΩΤΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ
(ΑΝΑΞΥΣΤΑΣΙΣ)
1934

Επίτιμος Πρόεδρος
ΙΩΑΝΝΗΣ ΤΡΙΚΚΑΛΙΝΟΣ
Ομότιμος Καθηγητής
του Πανεπιστημίου Αθηνών
Ακαδημαϊκός

ΔΙΑΤΕΛΕΣΙΑΝΤΕΣ ΠΡΟΕΔΡΟΙ

ΣΠΥΡΙΔΩΝ ΒΛΑΧΟΣ
Ο από Ιωννίνων Αρχιεπίσκοπος
Αθηνών και πάσης Ελλάδος
ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΔΟΥΜΑΣ
Γεν. Διευθυντής ΣΠΑΠ
ΑΝΤΩΝΙΟΣ Κ. ΠΑΛΗΣ
Στρατηγός
ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ Μ. ΜΕΛΑΣ
Στρατηγός
ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΜΠΑΛΑΝΟΣ
Ακαδημαϊκός
ΣΠΥΡΙΔΩΝ ΚΑΛΛΙΑΦΑΣ
Καθηγητής Πανεπιστημίου
ΙΩΑΝΝΗΣ ΤΡΙΚΚΑΛΙΝΟΣ
Ακαδημαϊκός
ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΒΑΒΑΡΕΤΟΣ
Δικηγόρος - Δημοσιογράφος

ΕΚΔΟΣΕΙΣ
ΤΗΣ "ΗΠΕΙΡΩΤΙΚΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ,,

1. Ε. Π. ΦΩΤΙΑΔΟΥ — ΣΠ. ΚΑΛΛΙΑΦΑ : Σπυρίδων Λύμπρος, Α' Έκδοσις, 1961, Β' Έκδοσις, 1967.
2. ΣΠΥΡ. ΚΑΛΛΙΑΦΑ — ΑΛ. ΒΑΜΒΕΤΣΟΥ — ΔΙΟΝΥΣΙΟΥ ΚΟΖΑΝΗΣ — Γ. ΑΧ. ΒΑΒΑΡΕΤΟΥ : Σπυρίδων Βλάχος, ό από Ιωννίνων 1961, Β' Έκδοσις 1970.
3. Ε. Π. ΦΩΤΙΑΔΟΥ — ΣΠ. ΚΑΛΛΙΑΦΑ : Δημήτριος Σ. Μπαλάνος, Α' Έκδοσις 1961, Β' Έκδοσις 1963.
4. Γ. ΑΧ. ΒΑΒΑΡΕΤΟΥ : Η συμβολή της Ήπειρου εις τούς άγώνες ύπέρ της έλευθερίας, 1963, Β' Έκδοσις 1970.
5. ΑΛΕΞ. Χ. ΜΑΜΜΟΠΟΥΛΟΥ : Ο μύθος της άλβανικής συμβολής εις την άνεξαρτησίαν της Ελλάδος, 1963.
6. ΙΩ. ΕΞΑΡΧΟΥ : Ο οικονομικός προγραμματισμός του ήπειρωτικού χώρου, 1963.
7. Γ. ΑΧ. ΒΑΒΑΡΕΤΟΥ : Γεώργιος Χατζής - Πελλερέν, ό ήπειρώτης άγωνιστής, ό δημοσιογράφος, ό ποιητής, 1964
8. ΑΛΕΞ. Χ. ΜΑΜΜΟΠΟΥΛΟΥ : Χρ. Χρηστοβασίλης, ό διηγηματογράφος, ό λαογράφος, ό πατριώτης, 1965.
9. ΚΑΤΕΡΙΝΑΣ Ι. ΚΑΚΟΥΡΗ : Θάνατος — Άνάστασις σέ μαγικό - θρησκευτικά «δράμενα» της λαϊκής λατρείας της Ήπειρου, 1965.
10. Γ. ΑΧ. ΒΑΒΑΡΕΤΟΥ : Ιωάννης Κωλέττης, ό Ήπειρώτης Πρωθυπουργός, 1966.
11. ΑΛΕΞ. Χ. ΜΑΜΜΟΠΟΥΛΟΥ : Η Ξενητεία και τό δημοτικό τραγούδι, 1966, Β' Έκδοσις, 1970.
12. ΝΙΚΟΛ. ΤΣΑΚΑ : Πάργα, 1966.
13. ΚΩΝ. Δ. ΜΕΡΤΖΙΟΥ : Δομήνικος Θεοτοκόπουλος, 1966.
14. ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΑΧ. ΒΑΒΑΡΕΤΟΥ : Δροσουλίτες, Ήπειρος, Κρήτη, 1967.
15. ΓΕΩΡΓ. ΑΧ. ΒΑΒΑΡΕΤΟΥ : Ο Γεώργιος Σταύρου και ή Έθνική Τράπεζα, 1967.
16. ΑΛΕΞ. Χ. ΜΑΜΜΟΠΟΥΛΟΥ : Άγγελική Χατζημιχάλη και ή Ήπειρωτική λαϊκή τέχνη, 1967.
17. ΑΛΚΗ ΜΑΝΘΟΥ : Ήπειρώται εις την Ρουμανίαν (Α' και Β') 1967.
18. ΑΛΕΞ. Χ. ΜΑΜΜΟΠΟΥΛΟΥ : Σχολεία και Διδάσκαλοι τοῦ Άλυτρώτου Έλληνισμού, 1967.
19. ΓΕΩΡΓ. ΑΧ. ΒΑΒΑΡΕΤΟΥ : Ο Άλη πασάς από την άλλη πλευρά, 1968.
20. ΑΛΕΞ. Χ. ΜΑΜΜΟΠΟΥΛΟΥ : Γ. Καστριώτης (Σκεντέρμπεης), 1968.
21. ΑΛΕΞ. Χ. ΜΑΜΜΟΠΟΥΛΟΥ : Ήπειρος και Λακωνία. (Άπό την Σπλάντζα έως τόν Αύτονομακόν Άγώνα 1914), 1968.
22. ΠΑΝΑΓ. ΓΡ. ΖΑΚΟΠΟΥΛΟΥ : Τά Έθνικά Κληροδοτήματα και αι πρός αυτά ύποχρεώσεις της Πολιτείας, 1968.
23. ΜΙΧ. ΠΕΡΑΝΘΗ : Λορέντζος Μυβίλης, ό ήρωας τοῦ Δρίσκου, 1969.

(Συνέχεια σελ. 22)

"ΗΠΕΙΡΩΤΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ"

ΔΕΛΤΙΟΝ ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΗΣ ΕΝΗΜΕΡΩΣΕΩΣ

ΜΗΝΙΑΙΑ ΕΚΔΟΣΗ ΤΗΣ ΟΜΩΝΥΜΟΥ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ

ΕΤΟΣ Ε' ΤΕΥΧΟΣ 33 | 10 Ιανουαρίου 1979

Γραφεία: Όδος Μαυρομιχάλη 7 — Τ. 143
Τηλ. 36.34.152 — 65.11.669

ΗΠΕΙΡΩΤΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ

ΒΡΑΒΕΙΟΝ ΑΚΑΔΗΜΙΑΣ ΑΘΗΝΩΝ

ΙΔΡΥΣΙΣ 1906 - ΑΝΑΣΥΣΤΑΣΙΣ 1934

ΕΙΣΔΟΧΗ "ΦΙΛΩΝ ΙΩΑΝΝΗΝΩΝ" 1976

ΟΔΟΣ ΜΑΥΡΟΜΙΧΑΛΗ 7 - ΑΘΗΝΑΙ Τ. 143

ΤΗΛ. 3634.152 - 6511.669

ΠΡΟΚΛΗΣΙΣ

Ἡ «Ἡπειρωτικὴ Ἐταιρεία» ὀργανώνει τὴν 31 Ἰανουαρίου 1979, ἡμέραν Τετάρτην καὶ ὥραν 7.30' μ.μ. εἰς τὴν μεγάλην αἴθουσαν τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἐταιρείας, Ἐλευθερίου Βενιζέλου 22 — Ὀμήρου, τὴν τρίτην κατὰ σειράν πνευματικὴν ἐκδήλωσιν τῆς περιόδου 1978/79.

Κατ' αὐτὴν μετ' εἰσήγησιν τοῦ Προέδρου θὰ ὁμιλήσῃ: ὁ κ. Ἐμμανουὴλ Ζάχος (Παπαζαχαρίου) με θέμα:

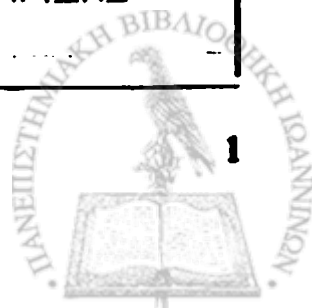
Ἀλέξανδρος ὁ Ἡπειρώτης. Ἡπειρωτικὸ θέατρο Σκιῶν ἢ Μυστηριακὴ λειτουργία;

Παρακαλοῦμεν ὅπως εὐαρεστηθῆτε νὰ τιμῆσετε τὴν Ἡπειρωτικὴν ἐκδήλωσιν μετὰ τὴν παρουσίαν σας.

ΕΙΣΟΔΟΣ ΕΛΕΥΘΕΡΑ

Ὁ Πρόεδρος
ΑΛΕΞ. Χ. ΜΑΜΜΟΠΟΥΛΟΣ

Ὁ Γεν. Γραμματεὺς
ΣΤΑΘΗΣ ΛΑΜΠΡΙΔΗΣ

ΛΙΓΑ ΛΟΓΙΑ ΓΙΑ ΤΟ ΘΕΜΑ ΤΗΣ 31.1.79

Κατά τὰ λεγόμενα τῶν παλαιῶν καλλιτεχνῶν τοῦ Θεάτρου Σκιῶν τὸ κλασικὸ ἔργο τοῦ Καραγκιόζη «Ὁ Ἀλέξανδρος καὶ ὁ κατηραμένος ὄφις» φτιάχτηκε ἀπὸ ἕναν παραγκιοζοπαίχτη τῆς αὐλῆς τοῦ Ἀλῆ Πασᾶ στὰ Γιάννενα. Σὰν ἀρχέτυπο τοῦ ἔργου αὐτοῦ θεωρήθηκε τὸ λαϊκὸ μυθιστόρημα τοῦ Ψευδοκαλλισθένη «Ἡ φυλλάδα τοῦ Μεγαλέξανδρου» καθὼς καὶ τὰ δημοτικὰ τραγούδια, πού ἀναφέρονται στὸ δρακοντοκτόνο Ἀϊ Γιώργη.

Ἀλλὰ ὁ Καραγκιόζης, πού παιζόταν στὴν αὐλὴ τοῦ Ἀλῆ Πασᾶ δὲ μπορεῖ κατὰ κανέναν τρόπο νὰ ἦταν τὸ ψυχαγωγικὸ θέαμα, στὸ ὁποῖο ἐξελλίχτηκε τὸ θέατρο σκιῶν σχεδὸν ἕναν αἰῶνα ἀργότερα στὴν Πόλη καὶ μετὰ στὴν Ἀθήνα. Ἦταν μυστηριακὴ λειτουργία σὰν αὐτές, πού παίζονταν στοὺς τεκέδες τῶν σχισματικῶν Μουσουλμάνων μοναχῶν καὶ εἰδικότερα τῶν

Μπεκτασίδων. Αὐτοὶ εἶχαν γιὰ κέντρο τους τὴν Ἡπειρο καὶ τὴ Νότιο Ἀλβανία καὶ διατηροῦσαν στὴ λατρεία τους σοβαρὰ κατόλοιπα ντόπιων παραδόσεων χριστιανικῶν καὶ προχριστιανικῶν. Καὶ ὁ Ἀλῆ Πασᾶς ἦταν Μπεκτασῆς ὁ ἴδιος καὶ πολλὰ μέλη τῆς αὐλῆς του, χριστιανοὶ καὶ μουσουλμάνοι.

Σ' αὐτές λοιπὸν τίς παραδόσεις πρέπει νὰ ψάξουμε γιὰ τὸ ἀρχέτυπο τοῦ «Μεγαλέξανδρου καὶ τοῦ κατηραμένου ὄφι». Καὶ τὸ εἰσκόψουμε σ' ἕνα μπεκτασίδικο συναξάρι: τῆς Κρόβιας. Ἐνας μπεκτασῆς ἅγιος σκοτώνοντας τὸ δράκο τῆς Κρόβιας ἔγρηθε νὰ ἐγκαταστήσει σ' αὐτὴ τὴν πόλη τὴ μπεκτασίδικη λατρεία μεταμφιέζοντας μὲ μουσουλμανικὸ μανδῦα τὴ λατρεία καὶ τὴν ἀνάμνηση τοῦ θρυλικοῦ Γεωργίου Κασριώτη τοῦ ἡγέτη τῆς Ἡπείρου καὶ τῆς Ἀλβανίας, πού οἱ ἴδιοι οἱ Μουσουλμάνοι τὸν θεωροῦσαν σὰν τὸ Νέο Μεγαλέξανδρο καὶ τὸν ἐνόμασαν Σκεντέρμπεη, Κυρ' Ἀλέξανδρο.

Η ΝΕΑ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΤΗΣ ΗΠΕΙΡΩΤΙΚΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ

Τὰ Γραφεῖα τῆς Ἡπειρωτ. Ἐταιρείας μετεφέρθησαν στὸ ἰδιόκτητο Ἀκίνητο (πυρῆνας τῆς Πνευματικῆς Στέγης) ἐπὶ τῆς ὁδοῦ Μαυρομιχάλη ἀριθ. 7, στὸ ρετιρέ τοῦ ὁμοῦ ὁρόφου.
Εἶναι ἀνοικτὰ καθημερινῶς τίς πρωινές ὥρες.

Τηλέφωνο 36.34.152

Η ΕΙΚΟΝΑ ΤΟΥ ΕΞΩΦΥΛΛΟΥ :

Γκραβούρα τοῦ Νησιοῦ, τοῦ Κάστρου καὶ τῆς Λίμνης τῶν Ἰωαννίνων. (19ου αἰῶνος).

ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗ ΚΟΙΝΟΤΙΚΗ ΘΕΣΜΟΣ ΕΠΙ ΤΟΥΡΚΟΚΡΑΤΙΑΣ

Ο Κώδικας για κάθε Χριστιανικό χωριό στα χρόνια της Τουρκοκρατίας ήταν ή ιερή βίβλος του, το δεύτερο Εὐαγγέλιο, πού ήταν γραμμένο με τὰ ἐπίγεια πράγματα. Ο Ι. Λαμπρίδης ονομάζει τούς κώδικες φ α ν ο ὺ ς μ έ σ α σ έ τ ρ ι - κ υ μ ι ῶ δ ε ς π έ λ α γ ο ς για τὴν ἀκριβὴ ἀναζήτηση καὶ ἐπίμονη ἐξερεύνηση τῆς ἀληθείας στὰ Ἑπειρωτικὰ θέματα. Οἱ κώδικες θὰ μπορούσαμε νὰ συμπληρώσουμε ἐμεῖς ἦταν τὰ μεγάλα δεφτέρια, πού ἀριθμοῦσαν γύρω στίς 500 σελίδες. Σὲ καθένα ἀπὸ τὰ δευτέρια αὐτὰ σελιδοποιημένο με ἄκρα αὐστηρότητα καὶ προσοχὴ καταστρώνονταν ὅλες οἱ ὑποθέσεις τοῦ χωριοῦ, ὅσες ἀναφέρονταν εἰς τὰ κοινά. Ἡ αὐτοδιοίκηση τοῦ χωριοῦ, ἡ κοινοτική ἀνάπτυξη ἀποτυπωμένη στὴν ἐντέλεια στὸν Κώδικα, τὸ μεγάλο, τὸ ἐπιβλητικὸ δεφτέρι με τίς 500 σελίδες.

Ἡ φύλαξη τοῦ Κώδικα ἦταν ἀνατεθειμένη σὲ πρόσωπα κοινῆς ἐμπιστοσύνης τῶν χωριανῶν. Ὁ κωδικοφύλακας ὡστόσο δὲν εἶχε τὸ δικαίωμα νὰ γράψῃ ὅ,τι φθάσῃ ἢ νὰ σθῆσῃ τίποτα. Μόνον ὁ διωρισμένος γι' αὐτὴ τὴ δουλειά, πού ἦταν συνήθως γραμματισμένος τοῦ χωριοῦ, εἶχε δικαίωμα νὰ γράψῃ, κι' αὐτὸς ἔπρεπε νὰ εἶναι πολὺ προσεκτικὸς καὶ νὰ μὴν κάμνῃ μετὰ τὸ γράψιμό του τίποτε ἀσυγχώρητο. Ἰερὸς καὶ ἀπαραβίαστος ὁ κώδικας χωρὶς σθῆσιές καὶ λάθη. Ἔτσι διευκολύνονταν κάθε Βεκίλης, παραλλαγὴ τοῦ σημερινοῦ προέδρου Κοινότητος, με μονοετὴ θητεία γιὰ τὴν ἄσκηση τοῦ πολυσχιδοῦς ἔργου του, πού διατελοῦσε ὑπὸ τὸν ἄμεσο Ἐλεγκτὸν ὄλων τῶν χωριανῶν σύμφωνα με τὸ σύστη-

μα αὐτοδιοικήσεως, διότι αὐτοὶ ἀποτελοῦσαν τὸ κυρίαρχο σῶμα.

Ἔως ἐδῶ καλά. Καὶ οἱ κώδικες μετὰ τὸ πλούσιο περιεχόμενό τους;

Εἶναι εἶδος δυσεύρετο, ἂν μὴ ἀνύπαρκτο. Δὲν διαφυλάχτηκαν δυστυχῶς τὰ πολυτιμότερα αὐτὰ μνημεῖα, οἱ ἀνεκτίμητοι θησαυροί. Χάθηκαν δυστυχῶς γιὰ πάντα.

Στὸ Δελβινάκι τοῦ Πωγωνίου, ὅπως μαθαίνουμε, ὑπῆρχε κάποιος κώδικας ἐδῶ καὶ ἀρκετὰ χρόνια. Ὁ συνταξιούχος δάσκαλος καὶ δήμαρχος κάποτε τοῦ χωριοῦ κ. Μ. Βαλκωνῆς μπορεῖ νὰ μᾶς πληροφορήσῃ σχετικὰ.

Ὁ κώδικας Μονοδενδρίου τοῦ Ζαγορίου ἦταν κάποτε ἐδῶ στὴν Ἀθήνα. Τότε κάποιος ἐκπαιδευτικὸς πού ἤξερε τὴν ἀξία του τὸν δανείστηκε γιὰ λίγο καιρὸ καὶ τὸν ἀντέγραψε. Τὸ ἀντίγραφο τοῦ ἐκπαιδευτικοῦ ὑπάρχει. Δὲν εἴμαστε σίγουροι ἂν τὸ πρωτότυπο ἐπιζῇ.

Ἐνα χαρακτηριστικὸ ἀπόσπασμα πού καταχωρίζεται στὸ Ἑνημερωτικὸ Δελτίο αὐτοῦ τοῦ μήνα προέρχεται ἀπὸ ἀκριβὲς ἀντίγραφο κώδικα τῶν Σουδενῶν. Ἀπὸ τὴν ἀνάγνωση φυσικὰ τοῦ ἀποσπάσματος αὐτοῦ, ἀκροθιγῶς βέβαια μπορεῖ νὰ διαπιστωθῇ καὶ νὰ ἐκτιμηθῇ ἡ ἀξία τοῦ περιεχομένου τοῦ κώδικα. Εἶναι ἕνα κείμενο ἀπὸ τὸ ὅποιο μπορεῖ νὰ ἀποκομίσῃ κανεὶς πολλὰ.

Καὶ πρῶτα ἡ δύναμη καὶ ἡ χρῆση τῆς σφραγίδας μετὰ τὰ τέσσαρα κομμάτια. Οἱ Σουδενῖτες πού εἶχαν τὴν τιμὴ καὶ τὸ θάρος νὰ κρατοῦν ἀπὸ ἕνα κομμάτι τῆς, ἀσφαλῶς πρέπει νὰ τὴν ἐξαρτοῦσαν ἀπὸ τὴ χρυσὴ καδένα τοῦ ἀσημένιου ἢ χρυσοῦ ὠρολοιοῦ τους. Ἐκεῖ ἔπρεπε νὰ τὸ νιώθουν

ασφαλισμένο (τὸ κομμάτι).

Ἐπειτα πρὸς γραμματισμένους πρέπει νὰ ἦταν ὁ συντάκτης τοῦ κειμένου. Στὴν ὀρθογραφία καὶ τὴ σύνταξη εἶναι ἀψεγάδιαστο. Τί λέει στὴ συνέχεια ἡ σαφήνεια, ἡ λιτότητα, ἡ εὐληψία, οἱ σχέσεις χωριοῦ καὶ Μοναστηριοῦ καὶ ἡ στενὴ ἐξάρτηση τοῦ δευτέρου ἀπὸ τὸ πρῶτο! Τὸ Μοναστήρι, ἡ Εὐαγγελιστριά μας εἶναι ἐξάρτημα ἀναπόσπαστο τοῦ χωριοῦ, διότι ἀπ' αὐτὸ εἴλκε τὴν ὑπόστασή του, τὸ ἔχος του, τὴ λάμψη του, τὴ μεγάλη του ἀκτινοβολία σ' ὅλα τὰ Ζαγοροχώρια, ἰδιαίτερα αὐτὴν τὴν ἐποχὴ, ὅταν τελικὰ τὴν θέση τοῦ ἡγουμένου τῆς Εὐαγγελιστρίας παίρνει ὁ Σουδενιώτης Καλλίνικος. Δὲν πέρασε ἀπὸ τὸ Μοναστήρι μας αὐτὸ πιδὸς μεγάλος καὶ σπουδαῖος καλόγερος ἀπὸ τὸν Καλλίνικο, ὅπως τὸ γράφει καὶ ὁ Ι. Λαμπρίδης.

Ὅταν πανηγύριζε στὶς 25 τοῦ Μάρτη ἡ Εὐαγγελιστρία, γινόταν συναγεμιὸς καὶ ἡ προσέλευση ἀπὸ τὰ γύρω, ἀλλὰ καὶ ἀπὸ τὰ πιδὸς μακρινὰ χωριά ἦταν πρωτόφαντη. Ἡ ἀγρυπνία ἦταν μυσταγωγία. Ἔως σήμερα ἀκόμα κρατᾶει ἡ ὑποδλητικὸτητα τόσο ἀπὸ βραδύς τῆς 24ης στὸν ἑσπερινό, ὅσο καὶ στὴ λειτουργία τῆς 25ης.

Στὴν Εὐαγγελιστρία μαζεύονταν ὁ χριστιανὸς καὶ τότε, ἀλλὰ καὶ σήμερα, ὅχι γιὰ γλεντοκόπι, ὅπως γίνονταν καὶ γίνονται σ' ἄλλα χωριά, ἀλλὰ γιὰ προσευχὴ καὶ κατάνυξη.

Δὲ θὰ προχωρήσουμε ἕμως σὲ ἄλλα σχόλια. Ὅποιος λαχταράει καὶ ξέρει ἀπὸ μικρὸς πατρίδες διαβάζοντας τὸ ὑποσχετικὸ τοῦ καλόγερου Ἰωσήφ πρὸς τὸ χωριό, ὅταν διαδέχεται στὴν ἡγουμενία τῆς Εὐαγγελιστρίας τὸν γέροντα ἀπόμαχο ἡγουμένο Γρηγόριο, ἀσφαλῶς θὰ ἐντυπωθῆται μὲ τὸ περιεχόμενό του.

Ποῖα κείμενα ἀπ' αὐτὰ ποὺ εἴμαστε συ-

νηθισμένοι χρόνια πολλὰ νὰ διαβάσουμε γραμμένα καὶ ἐγαλμένα ἀπὸ Συμβολαιογραφία ἢ καὶ ἄλλα κείμενα - δικόγραφα ποικιλόμορφα παρουσιάζουν τὴν πληρότητα, τὴ συνομία, ἀλλὰ καὶ τὴν εὐληψία τοῦ κειμένου ποὺ καταχωρίζουμε;

Τὸ ἀντίγραφο τοῦ κώδικα τῶν Σουδενῶν μὲ τίς πεντακόσιες σελίδες, ἀπὸ τίς ὁποῖες εἶναι δυστυχῶς ἀρκετὲς κομμένες, εἶναι τὸ πιδὸς Ἰωῶς ἀντιπροσωπευτικὸ κείμενο μολονότι καλοδωμένο, γιὰ νὰ γνωρίσουμε τὴν τοπικὴ αὐτοδιοίκηση ἀπ' ὅλες τίς πλευρὲς μας στὰ 44 χωριά τοῦ Ζαγορίου ἐπὶ 35 χρόνια τὸν περασμένο αἰῶνα μὲ ἀφετηρία τὸ 1832.

Ὁ Συνταγματικὸς - κοινοτικὸς χάρτης τοῦ χωριοῦ ἀποτυπωμένος στὸ «σύστημα» διοικήσεως, ὅπως τὸ ἔλεγαν οἱ Σουδενίτες, ποὺ μὲ τὰ ὀλίγα ἄρθρα του, ἀλλὰ τόσο οὐσιαστικὰ σὲ περιεχόμενο, ψηφισμένος ἀπ' ὅλους τοὺς χωριανούς εἶναι ἡ πυξίδα τους. εἶναι ὁ συμπαραστάτης καὶ βοηθὸς τους γιὰ κάθε ὑπόθεσή τους. «Τὸ Σύστημα» τοὺς ὀδηγεῖ καὶ τοὺς καλύπτει σὲ κάθε ἐνέργειά τους. Τὸ Σύστημα εἶναι τὸ θεσμικὸ πλαίσιο τοῦ χωριοῦ.

Καὶ ὕστερα ἀπ' αὐτὸ καὶ μὲ θεμελίωση ἀπάνω σ' αὐτὸ οἱ στίβες, οἱ κόλες, οἱ σῆβες, τὸ μουκαδέμι, τὰ ριξίματα, τὰ δασίματα οἱ λογιῶν - λογιῶν φόροι οἱ πληρωτέοι στὸ Βιλαέτι, οἱ καυμέδες, οἱ καταγραμμένες κοινοτικὲς δαπάνες μὲ σχολαστικὴ ἀκρίβεια γιὰ νὰ πληρώνονται οἱ παπάδες, οἱ δασκάλαι, ὁ γιατρός, γιὰ νὰ ἀσκεῖται κάποια μορφή παροχῆς κοινωνικῶν ὑπηρεσιῶν πρὸς τοὺς φτωχοὺς, γιὰ νὰ καλύπτονται ἄλλες δαπάνες γιὰ τίς ἀνάγκες τοῦ χωριοῦ, ἀκόμα καὶ καταγραμμένη δαπάνη γιὰ τὴ διέλευση τοῦ Δεσπότη κάθε χρόνο ἀπὸ τὸ χωριό. Σημειώνονταν ἀκόμα τὰ ὀνόματα, οἱ δαιτησίαι, τὰ ασφαλι-

στικά, τὰ ὑποσχετικά, γράμματα πρὸς τὸ Βιλαέτι, ἀλλὰ κείμενα μὲ περιεχόμενον ἐνδιαφέρον.

Ἡ ἐκδοσις τοῦ ἀντιγράφου τοῦ Κώδικα μὲ τις 500 σελίδες, ἐάν θὰ ἦσαν κάποτε δυνατὴ θὰ ὠφελούσε ἀπροσμέτρητα, γιατί παρελαύνει ἀνάγλυφη ἢ εἰκόνα τῆς ζωῆς τοῦ χωριοῦ σὲ ὄλες τις ἐκφράσεις τῆς καὶ γιατί, ὅπως ἀναφέραμε εἶναι ἀντιπροσωπευτικὴ καὶ γιὰ 43 ἄλλα Ζαγοροχώρια. πρὸς τὸν ἴδιον δρόμον ζωῆς περνοῦσαν.

Σ.Δ.Λ.

"...ΙΣΟΝ ΑΠΑΡΑΛΛΑΚΤΟΝ...."

Ἴσον ἀπαράλλακτον τοῦ ὑποσχετικοῦ. ὅπερ ὁ Ἰωσήφ ἔδωκεν εἰς τὴν κοινότητα.

Ἐπειδὴ ἡ κοινότης τῶν ἐπάνω Σουδενῶν καὶ ὁ σεβαστὸς καὶ ὑπέργῃρος γέρον μου Γρηγόριος Ἡγούμενος τοῦ ἱεροῦ Μοναστηρίου τῆς Εὐαγγελιστρίας τοῦ εἰρημένου χωρίου μὲ προσεκάλεσαν ἵνα μὲ ἀποκαταστήσωσιν Ἡγούμενον τοῦ αὐτοῦ Μοναστηρίου, εὐχαρίστως καὶ οἰκειοθελῶς ὑπόσχομαι καὶ ἐγὼ πρὸς τὴν κοινότητα τῶν Ἐπάνω Σουδενῶν τὰ κάτωθεν, ὅπερ μέλλουσιν νὰ ἔχωσι τὴν ἰσχὺν μέχρι τῆς θανάτου μου.

Αὐτὸν. Ὑπόσχομαι κατὰ τὴν θέλησιν εὐχαρίστησιν καὶ αὐστηρὰν διαταγὴν τοῦ νῦν Ἡγουμένου Γρηγορίου, ἅμα παραλάβω τὴν σφραγιδα τοῦ εἰρημένου Μοναστηρίου νὰ τὴν παραδώσω εἰς χεῖρας τῶν χωριανῶν ὅπως διαμελισθῆ εἰς τέσσαρα τμήματα, ἐκ τῶν ὁποίων ἐν θέλω κρατεῖ ἐγὼ, τὰ δὲ ἄλλα τρία θέλουσι μένει εἰς χεῖρας τριῶν χωριανῶν, ἐκλεγμένων παρὰ τῆς κοινότητος.

Βοῦν. Ἐπειδὴ τὸ Μοναστήριον σήμερον, ὅτε προσεκλήθητι Ἡγούμενος καὶ διά-

δοχος τοῦ Γέροντός μου, εὐρίσκεται ἐν καλῇ καταστάσει, ἤτοι ἐλεύθερον ὄλεως διόλου ἀπὸ χρέη, ὑπόσχομαι καὶ μέχρι διαμελισμοῦ τῆς σφραγιδος νὰ διατηρήσω αὐτὸ ἄνευ τοῦ παραμικροῦ χρέους. Ἐάν δὲ ἤθελεν εὐρεθῆ τοιοῦτον, θέλει θεωρεῖσθαι ἄκυρον καὶ ὡς ἀνύπαρκτον καὶ ἀγῆρισιν εἰς ἐμὲ καὶ οὐχὶ εἰς τὸ Μοναστήριον. Ἀλλὰ καὶ μετὰ τὸν διαμελισμὸν τῆς σφραγιδος πᾶν ὁμολογῶ μὴ φέρον τὴν σφραγιδα ὀλόκληρον τοῦ Μοναστηρίου καὶ τὰς μαρτυρίας τῶν εἰς οὓς θέλουσι ἐγγεiriσθῆ τὰ τμήματα, ὡς εἴρηται, θέλει ἐννοεῖσθαι ὡσαύτως εἰς θάρος μου.

Γον. Ἀφοῦ τελειώσῃ κατὰ τὸ ἔτος 1855 Μαρτίου 11 ἢ παρὰ τοῦ Γέροντός μου ἐνοικίας τῶν εἰς Βελλᾶν Μύλου τοῦ Μοναστηρίου, ὀφείλω νὰ τὸν ἐνοικιάζω πάντοτε δημοσίως εἰς τὸν πλειοδοτοῦντα, προτιμῶν τοὺς Ἐπ. Σουδενίτας, τοῦ ἐνοικιαστηρίου σφραγιζομένου διὰ τῆς σφραγιδος καὶ μαρτυρημένου πάντοτε παρὰ τῶν φερόντων τὰ τρία τμήματα αὐτῆς.

Δον. Ὑπόσχομαι κατ' ἔτος ἀρχόμενον ἀπὸ σήμερον νὰ προσφέρω εἰς τὴν Σχολὴν τῶν Ἐπάνω Σουδενῶν τὰ χίλια πεντακόσια Ἀρ. 1500 γρόσια, τὰ ὁποῖα καὶ ὁ νῦν Ἡγούμενος γέρον μου ἀνέκαθεν προσέφερον εἰς τρεῖς ὀδοὺς, ἤτοι εἰς τὸ τέλος ἐκάστης τετραμηνίας. Πρὸς ἀσφάλειαν δὲ τοῦ εἰρημένου ποσοῦ δίδω ὡς ἐχέγγυον εἰς τὴν κοινότητα τῶν Ἐπ. Σουδενῶν τὸ εἰσόδημα τοῦ εἰς Βελλᾶν Μύλου τῆς Εὐαγγελιστρίας εἰς τρόπον, ὥστε, ἐάν ἐμπροθέσμως δὲν ἐμβάξω εἰς τὴν Σχολὴν τὸ εἰρημένον ποσόν, ἢ κοινότης τοῦ χωρίου νὰ δύναται ἀκωλύτως νὰ κατάσῃ τὸ εἰρημένον εἰσόδημα.

Εον. Ἐκ τῶν νῦν ὑπαρχόντων αἰγιδοπροβάτων μόνον ἕκατὸν εἶχοσι ὀφείλω νὰ διατηρῶ, τὰ δὲ λοιπὰ νὰ πωληθῶσι παρ'

έμοῦ καὶ τῶν ἐχόντων τὰ τρία μέρηματα τῆς σφραγίδος, καὶ τὰ χρήματα νὰ τοκισθῶσιν ὡσαύτως ὑπ' ἐμοῦ καὶ τῶν ἰδίων πρὸς ὠφέλειαν τοῦ Μοναστηρίου, τοῦ κεφαλαίου μένοντος ἀνεπάφου.

ΣΤον. Εἶμαι ὑπεύθυνος νὰ φυλάττω τακτικὸν κατάστιχον, εἰς ὃ νὰ ἐμπεριέχεται ἅπανα ἡ διοίκησις τοῦ Μοναστηρίου, τὰ ἔσοδα καὶ τὰ ἔξοδα ἐκάστου ἔτους, ὥστε ὁσάκις ἡ κοινότης μοῦ ζητῇ τὸν λογαριασμὸν νὰ τὸν δίδω ἀπροφασίστως, καὶ προσέτι εὐθύνας διὰ τὴν ὁδύση βασιμῶς ἡ κοινότης καὶ ἐγὼ πρὸς διατήρησιν καὶ πρόβον τῆς Ἁγίας Μονῆς.

Ζον. Τὰ ἱερὰ σκεύη τοῦ Μοναστηρίου νὰ κείνται εἰς χεῖρας τῶν χωριανῶν. Ἄν ὁμως τὰ λαμβάνω ἐνίοτε πρὸς στολισμὸν τῆς Ἐκκλησίας ὀφείλω νὰ τὰ ἐπιστρέψω ἀνέπαφα. Τὰ δὲ ἱερὰ ἄμφια, βακίρια καὶ λοιπὰ τοῦ Μοναστηρίου κινητὰ πράγματα ὀφείλω νὰ μὴ ἐκποιήσω καὶ σημειώσω τούτων νὰ δώσω εἰς τὴν κοινότητα. Ὅταν δέ τι τῶν ζώων, κατανήσῃ ἀχρηστον εἰς ὑπηρεσίαν, ὀφείλω νὰ ἀντικαταστήσω συγκαταθέσει καὶ τῶν ἐχόντων καὶ τὰ τρία μέρηματα τῆς σφραγίδος.

Θον. Θέλω διατηρήσει τὸν πρὸ πολλῶν

χρόνων ἀφιερωθέντα ἐν τῇ Μονῇ ἱεροδικονοῦν Γαβριήλ, τὴν Δέσπιν καὶ τοὺς ἀναγκαίους ποιμένας καὶ ὑπηρέτας, ἅπαντας τοὺς ὁποίους θέλω ἔχει εἰς τὴν ὑποταγὴν μου.

Θον. Ὅποιαδήποτε πράξεις ἀποβλέπουν τὸ Μοναστήριον νὰ σφραγίζεται. Πᾶν δὲ ἔγγραφον ἀσφράγιστον θέλει θεωρεῖται ἄκυρον.

Ιον. Πρὸς ἀσφάλειαν τῆς κοινότητος δίδω τὸ παρὸν ἔγγραφον εἰς τέσσερα ἰσα ἀπαράλλακτα, ἐκ τῶν ὁποίων ἓν θέλει μείνει εἰς ἐμέ, καὶ ἕμιον εἰς τὸν Κώδικα τοῦ χωρίου σελ. 395.

Ἐγένετο τὴν 20 Ἀπριλίου 1853

Ἐπάνω Σουδενά

Ἰωσήφ διαμαντίου νὰ κάνω τὰ ἀνωθεν Ἐπισφραγίζω σήμερον ἅπαντα τὰ εἰρημένα ἐπισήμως διὰ τῆς σφραγίδος τοῦ Μοναστηρίου μου, τὴν ὁποίαν μετὰ τὴν πρᾶξιν ταύτην παραδίδω εἰς χεῖρας χωριανῶν τὴν 13 Μαρτίου 1854. Ἐπάνω Σουδενά.

Ἰωσήφ διαμαντίου ἡγουμένος Εὐαγγελιστρίας.

Ἐγένετο τὴν 20 Ἀπριλίου 1853. Ἐπάνω Σουδενά.

Ἰωσήφ Διαμαντίου ἡγουμένος

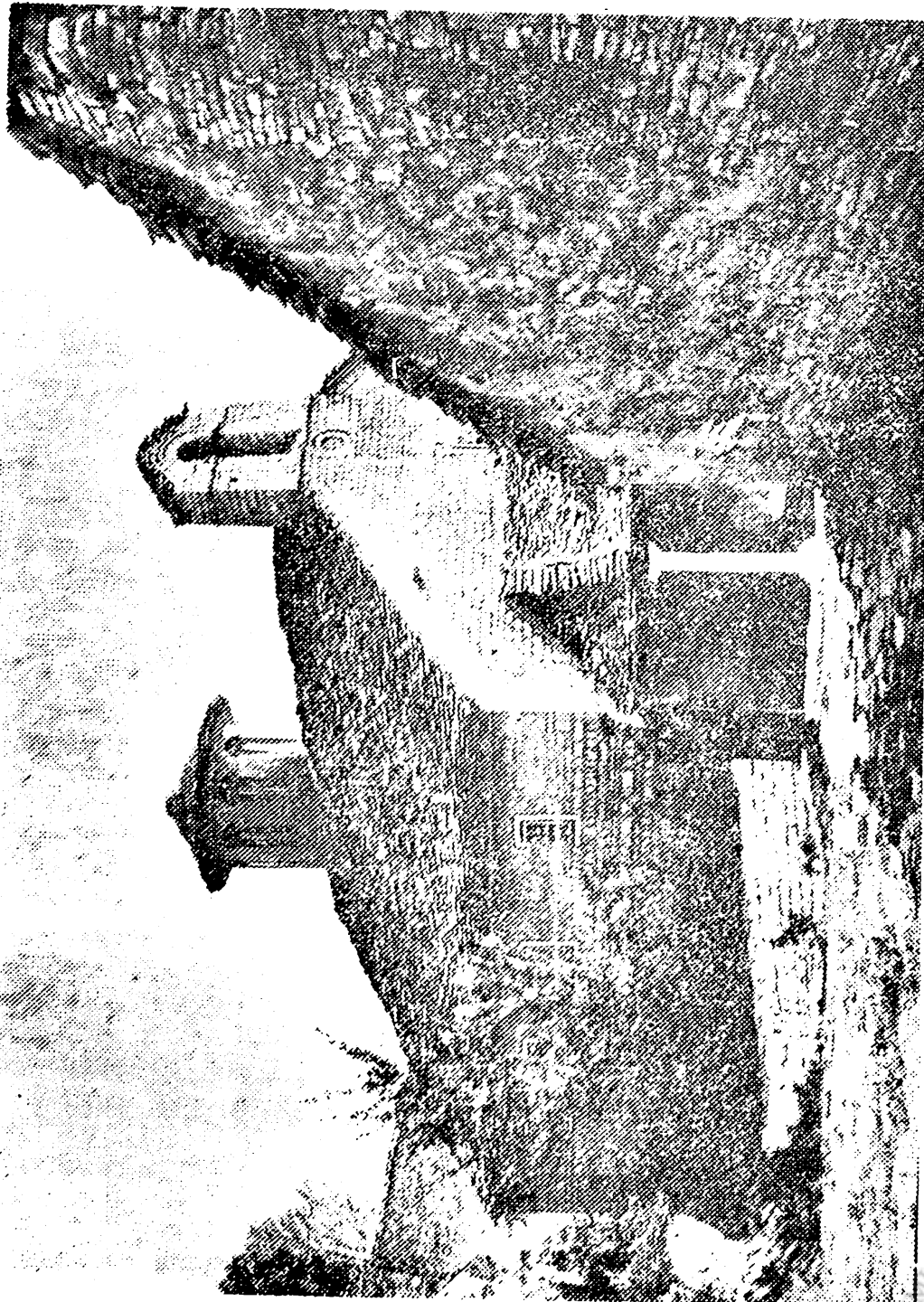
Ἐπισφραγίζω σήμερον ἅπαντα τὰ εἰρημένα ἐπισήμως διὰ τῆς σφραγίδος τοῦ Μοναστηρίου μου, τὴν ὁποίαν μετὰ τὴν πρᾶξιν ταύτην παραδίδω εἰς χεῖρας χωριανῶν τὴν 13 Μαρτίου 1854. Ἐπάνω Σουδενά.

Ἰωσήφ Διαμαντίου ἡγουμένος

ἡγουμένος

Ἱερὰ Μορὴ Εὐαγγελιστρίας Ἐπάνω Σουδενῶν (φωτογρ. Ἀπ. Βεργοδούλου)

ΔΙΑΚΗΡΥΞΗ ΣΚΟΠΩΝ ΗΠΕΙΡΩΤΙΚΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ

Σταθερά συνεχίζεται ή καταβολή εισφορών στο γραφείο της Έταιρείας για την Πνευματική Στέγη. Τετραγωνικό-τετραγωνικό, λιθαράκι - λιθαράκι ή πορεία των εισπράξεων οδηγεί στην απόκτησή της. Δέν είναι αυτοσκοπός ή νέκρωση κεφαλαίων με την απόκτηση μιας ιδιόκτητης Στέγης. Είναι μέσο για την πάρα πέρα ανάπτυξη του πνευματικού Έργου της Έταιρείας.

Θαυμαστά είναι τα έργα της ιδιωτικής πρωτοβουλίας και στη σύλληψη και στην εκτέλεση στους συγχρόνους καιρούς και ή υπηρεσία των πολιτιστικών και κοινωνικών σκοπών, που βάλουν παράλληλα με την κρατική προσπάθεια.

Είναι αναπεπταμένο το πεδίο της ιδιωτικής δραστηριότητας, και μάλιστα για τους συλλογικούς φορείς.

Έξ άλλου στο στρόβιλο των συγχρόνων διαφοροποιήσεων, που ή τάση τους οδηγεί στην εξάλειψη των εθνικών χαρακτηριστικών των λαών είναι ανάγκη διαφυλάξεως των τοπικών εκείνων στοιχείων, που συνθέτουν τή φυσιογνωμία ενός τόπου, ενός λαού.

Και ή Ήπειρος είναι το κατ' εξοχήν διαμέρισμα με τον άπέραντο πλοῦτο των παραδοσιακών πολιτιστικών στοιχείων.

Οι επιδιώξεις της Ήπ. Έταιρείας με την Πνευμ. Στέγη στοχεύουν για:

Α' α) Μόνη εκθεση φωτογραφικού υλικού από τοπία με ιδιάζουσες φυσικές καλλονές, από τον ήπειρωτικό χώρο.

β) Μόνη εκθεση φωτογραφικού υλικού φολκλορικού περιεχομένου γάμων,

συγκεντρώσεων, στολών παραδοσιακών.

Β' Μόνη εκθεση ήπειρωτικών βιβλίων, χειρογράφων, χαρτών (σπανίων εκδόσεων).

Γ' Μόνη αρχαιοθήκη —δισκοθήκη ήπειρωτικών τραγουδιών, που υπάρχει ή θα γίνει με την εξάλειψη των παραμορφωτικών επιδράσεων.

Δ' Μόνη εκθεση βεστιαρίο — "Ατλα των ήπειρωτικών ένδυμασιών για να χρησιμεύσει σαν οδηγός και για να λείπει ή παραλοποίηση, που παρατηρείται στις διάφορες συγκεντρώσεις της ήπειρωτικής παροικίας των Αθηνών.

Ε' Μόνη καρτελλοποίηση — αποδεκτική, ταξινόμηση, ιστορικών λαογραφικών και θεμάτων άλλων που κατά καιρούς έχουν γραφεί και που μās ζητούν οι περί Ήπειρου ασχολούμενοι δικοί μας και ξένοι μελετηταί και συχνά δε μπορούμε να βοηθήσουμε αυτούς και τελικά τήν Ήπειρο.

Στ' Μόνη εκθεση έργων ζωγραφικής, γλυπτικής χαρτακιτικής, των πενήντα Ήπειρωτών καλλιτεχνών της Αθήνας, που πολλοί αποτελούν τή δόξα της Ελλάδος και ή Ήπειρωτική παροικία δέν τους ξέρει.

Ζ' Διαφύλαξη αδοθσία ή σέ μικροφίλμς πολυτίμων ιδιωτικών αρχείων, ή αποκειμένων στις κρατικές βιβλιοθήκες που είναι άπρόσιτα προς ζημία του τόπου στους μελετητάς.

Η' Έγκατάσταση της βιβλιοθήκης της Έται-

ρ ε ί α ς και του Ἄρχείου του Ἡπειρώ-
τη Κοινομένου Βέη τῆς Σάμου.

Θ' Ἐ γ χ α τ ά σ τ α σ η ἀ ν α -
γ γ ω σ τ η ρ ί ο υ φοιτητῶν και μελε-
τητῶν.

Ι' Ἀ ρ χ ε ι ο θ ῆ κ η ἀ π ο τ υ -
π ῶ σ ε ω ν και φωτογραφιῶν μνημειακῶν
ἡπειρωτικῶν κτηρίων, δπου και ἐν εὐρί-
σιμῶναι στὸν ἡπειρωτικὸ χῶρο, καθὼς
και τῶν θυζαντιῶν ναῶν και ἱερῶν σκη-
νωμάτων.

ΙΑ' Α ἴ θ ο υ σ α τ α κ τ ι κ ῶ ν
ἐ β δ ο μ α δ : α ἰ ω ν φωτεινῶν προβο-
λῶν και ἀνακοινώσεων.

ΙΒ' Σ υ μ π λ ῆ ρ ω σ η τ ῆ ς Ἡ -
π ε ι ρ ω τ ι κ ῆ ς π λ ο ὄ σ ι α ς β ι -
β λ ι ο γ ρ α φ ί α ς, πού ἔχει μείνει κο-
λοβωμένη σὰ ὅσα συμπεριέλαβαν ὁ Εὐλό-
γιος Κορυθαίης και ὁ Περικλῆς Βιζονκίδης
(Ἡπειρωτικὰ χρονικά).

ΙΓ' Ἀ π ο γ ρ α φ ῆ τ ῶ ν π ν ε υ -
μ α τ ι κ ῶ ν και καλλιτεχνι-
κ ῶ ν δ υ ν ά μ ε ω ν τ ῶ ν πρωτογε-
νῶν και δευτερογενῶν Ἡπειρωτῶν τῆς
διασποράς.

ΙΔ' Μ ο υ σ ε ἴ ο Ἡ π ε ι ρ ω τ ι -
κ ῆ ς Λ α ἰ κ ῆ ς Τ έ χ ν η ς πού
θα ἀποθησαυρίσει χειροποίητα ἔργα τῆς
καλλιτεχνικῆς δημιουργίας τῶν Πατέρων
μας.

Ἄλλὰ πλὴν αὐτῶν και ἄλλα πού ἡ
δημοιουργική φαντασία κάθε Ἡπειρώτου
μπορεῖ νὰ μᾶ ὑποδείξει και πού καθιστοῦν
τὴν κοινωνικὴ ἀποστολὴ τῆς Ἐταιρείας
ἀπέραντη.

ἌΟλα τὰ πάρα πάνω ἀναπτύσσονται
«χάριν γεύσεως» και ζητοῦν τὴν ἐνίσχυ-
ση κάθε Ἡπειρώτου, πού νοιώθει τὴν ἀ-
νάγκη νὰ γίνουν πραγματικῶς και μπο-
ροῦν νὰ γίνουν.

Ἡ φιλογένεια, ἡ φιλομουσία, ἡ φιλαλ-

ληλία τοῦ Ἡπειρώτου εἶναι ἀρετές, πού
ἐδόξασαν τὴν εὐάνδρο Ἡπειρο, τὴ χώρα
ὄχι μόνο τῶν ἀρχηγόνων (Ἀριστοτέλης),
ἀλλὰ και τῶν αἰώνιων (Ἐλ. Βενιζέλος),
Ἑλλήνων.

Ἄς σημειωθῆ ὅτι πυρῆνες ὄλων τῶν
στοιχείων ὑπάρχουν και στὴν «Ἡπειρωτι-
κὴ Ἐταιρεία» και σὲ ἰδιωτικὲς συλλογὲς
και ὅτι τὰ τεχνικὰ μέσα τῆς ἐποχῆς μας
κάνουν δυνατὴ τὴν ἀναπαραγωγὴ τοῦ εἰ-
καστικοῦ και ἐγτύπου ὄλικοῦ.

Ἐκείνο πού χρειάζεται εἶναι ἡ ὀργά-
νωσις ἐπιτελικῆς ὑπηρεσίας, πού τὸ πνευ-
ματικὸ δυναμικὸ τῆς Ἐταιρείας και ἔχει
και μπορεῖ νὰ ἐμπλουτίσει, και ὁ χῶρος
τῆς ἐγκαταστάσεως ἑνὸς ἔργου, πού μὲ τὴν
πάροδο τοῦ χρόνου θα ἔχει ἐκπληκτικὰ ἀ-
ποτελέσματα.

Αὐτὴ τὴν ἀνάγκη ἐξευρέσεως τοῦ χῶ-
ρου ἐκθέτει ἡ Ἐταιρεία και ζητεῖ τὸν
πλειστηριασμὸ και τὸν ὑπερθεματισμὸ τῶν
Ἡπειρωτῶν.

α.χ.μ.

ΗΠΕΙΡΩΤΕΣ ΣΥΓΓΡΑΦΕΙΣ ΚΑΙ ΒΙΒΛΙΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΗΠΕΙΡΟ

ἌΟ γνωστὸς Ἡπειρώτης συγγραφέας κ.
Βασίλειος Κραψίτης μὲ ἐπιστολὴ τοῦ ἀπὸ
18.11.78 μᾶς γνωρίζει ὅτι ἐτοιμάζει και
θα κυκλοφορήσει ὡς τὸ Φεβρουάριο τοῦ
1979 τὸν Α' Τόμο τοῦ ἔργου τοῦ «Λόγιος
τῆς Ἡπειροῦ 1430 — 1950» και ζητεῖ ἀπὸ
τὴν Ἐταιρεία νὰ τὸ θέσῃ κάτω ἀπὸ τὴ
στοργὴ τῆς.

ἌΑνευδοίαστα ἡ «Ἡπειρωτικὴ Ἐται-
ρεία» ἐκτιμᾷ τὸ συγγραφικὸ ἔργο τοῦ κ.
(Συνέχεια εἰς σελ. 14)

ΗΠΕΙΡΩΤΙΚΗ ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΗ ΖΩΗ ΚΑΙ ΚΙΝΗΣΗ

ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΘΕΑΤΡΟΥ ΗΠΕΙΡΟΥ

Ἡ προσφάτως συσταθεῖσα Ἑταιρεία Θεάτρου Ἡπείρου ἔκαμε ἐπιτυχή τὴν ἐμφάνισή στήν πρωτεύουσα μὲ τὸ θεατρικὸ ἔργο τοῦ Γ. Σκλάδου «Ὁ ἄνεμος θὰ φέρει τὴ βροχή» ποὺ ἐπαίχτηκε στὸ θέατρο «Διονύσια» στίς 23.10.78.

Ἐν τῷ μεταξὺ τὴν Κυριακὴ 14.1.79 ἔγιναν ἀρχαιεσιές πρὸς ἀνάδειξη τοῦ ὀρσιτικοῦ Δ. Συμβουλίου.

Ἐξελέγησαν οἱ κάτωθι:

Στυλ. Μπέλλος, Κώστας Ἀλεξίου, Στράτος Γαλάνης, Νόρα Κατσέλη, Ἀθαν. Γκράτζιος, Ἄννα-Μαρία Γκλίναβου, Λεων. Διαμάντης, Θάλ. Ἰακωβίδου, Κώστ. Λάμπρου, Γεώργ. Οἰκονόμου, Παναγ. Σοκόλης.

ΠΡΟΣΦΩΝΗΣΗ ΤΟΥ ΠΡΟΕΔΡΟΥ ΤΗΣ ΔΙΟΙΚ. ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΜΗΝΑ ΣΤΡΑΤΗ

Δέν σὺν ἠθί ζεταί στὸ θέατρο νὰ μιλάει κάποιος πρὶν ἀπὸ τὴν παράστασι, ἀλλὰ θεωρήσαμε σκόπιμο νὰ σᾶς ποῦμε δυὸ λόγια γιὰ τὴν ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΘΕΑΤΡΟΥ ΗΠΕΙΡΟΥ, γιὰ τοὺς σκοποὺς τῆς, γιὰ τὴν Ἡπειρο καὶ τὰ προβλήματα τῆς καὶ γιὰ τὸ Θεατρικὸ ἔργο ποὺ θὰ παρακολουθήσετε.

Πρὶν ἀπὸ τέσσερις μῆνες, μέσα στὴν κἀψα τοῦ καλοκαιριοῦ, μιὰ χορὸφρα ἄνθρωποι μαζευτήκαμε στὰ γραφεῖα τῆς Παν/κῆς Συλλογῆς, γιὰ νὰ συζητήσουμε γιὰ κάτι ποὺ ἔλειπε μέσα ἀπὸ τὴ μεγάλη προσφορά τῆς Ἡπείρου, γιὰ τὸ Κοινωνικὸ σύνολο.

Ἀνάμεσα μας δὲν ὑπῆρχαν θα-

ρύγδουπα ὀνόματα τοῦ πνεύματος, τῆς τέχνης, τῆς πολιτικῆς ἡγεσίας, τῆς κρατικῆς μηχανῆς καὶ μεγάλοι οἰκονομικοὶ παράγοντες...

Ἐτσι γίνεται πάντα σὲ κάθε νέο ξεκίνημα.

Τρεῖς ἄνθρωποι, δυὸ Ἡπειρωτῆς καὶ ἓνας ἀπὸ τὴν Πάτμο, ἀνταμώθηκαν στὴν Ὀδησσὸ τὸ 1814 νὰ συζητήσουν γιὰ τὴν ἀνάστασι τοῦ Γένους!

Τρεῖς ἄνθρωποι, ἄπλοι καὶ ἄοπλοι, ἀποφάσισαν νὰ τὰ βάλουν μὲ μιὰ ἐλόκληρη Ὀθωμανικὴ Αὐτοκρατορία...

Ἐμεῖς οἱ λίγοι συμπατριῶτες συγκεντρωθήκαμε γιὰ ἓναν τελείως διαφορετικὸ σκοπὸ. Τὴν ἰδρυσι τῆς ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ ΘΕΑΤΡΟΥ ΗΠΕΙΡΟΥ, μὲ εὐρύτερους καλλιτεχνικοὺς σκοποὺς καὶ ἐπιδιώξεις γιὰ τὴ διατήρησι καὶ προδολὴ τῶν ὥραίων Ἡπειρωτικῶν ἠθῶν καὶ ἐθίμων καὶ γενικά τοῦ Λαικοῦ μας πολιτισμοῦ. Τὴν ἀνεπιτυξὴ τοῦ καλλιτεχνικοῦ δυναμικοῦ μας, καὶ τὴν ἐνθάρρυνσι τῆ Ἡπειρωτικῆς Θεατρικῆς Λογοτεχνίας καὶ Τέχνης. Τὴ φυσικὴ ἐπαρὴ καὶ ἐπικοινωνία τῶν ἡπουδήποτε συμπατριωτῶν μὲ τὴν ἰδιαίτερα πατρίδα, τὴν πνευματικὴ καὶ πολιτιστικὴ προαγωγή τοῦ κοινοῦ γενικά, τὴν καλλιέργεια τοῦ καλλιτεχνικοῦ συναισθηματος καὶ τὴν παροχή ἀνώτερης στάθμης ψυχαγωγίας.

Μέσα στίς ἐπιδιώξεις μας, περιλαμβάνονται καὶ τὰ κακοποιημένα πολλές φορές, ἀθάνατα Ἡπειρωτικὰ τραγούδια καὶ μυρολόγια, ποὺ τὸ καθ' ἓνα τους ἔχει καὶ μιὰ ἰδιαίτερη ἱστορία.

Τὰ Ἡπειρωτικὰ τραγούδια μιλάνε γιὰ Τζαβέλλαινες καὶ Μποτσαραλοῦς, γιὰ Ζάλογγα καὶ γιὰ Κούγκια.

Μέσα στὰ Ἡπειρωτι-

κ' ἄ τραγούδια καὶ μοιρολόγια βρίσκειται ὀλοζώντανη ἢ Ἑπειρωτικὴ ψυχὴ, ποὺ τραγουδάει καὶ θρηνεῖ τὶς χαρὲς καὶ τὶς λύπες τῆς...

Τὰ Ἑπειρωτικὰ τραγούδια εἶναι ὕμνος ἀγάπης ἡρωϊσμοῦ καὶ αὐτοθυσίας καὶ τὰ μοιρολόγια εἶναι ὁ θρῆνος τῆς ψυχῆς γιὰ τὸ χαμὸ ἡρωϊκῶν παληκαριῶν, γιὰ τὸ ζωντανὸ τὸ χωρισμὸ, γιὰ τὰ φαρμάκια καὶ τὶς πίκρες τῆς ξενιτιάς.

Ἀκόμα καὶ οἱ ἀμέτρητοι Ἑπειρωτικοὶ λεβέντικοὶ χοροὶ μας μποροῦν, νὰ δοθοῦν συνδυασμένα μὲ τὶς χιλιοπλουμιστὲς χρυσοκέντητες ποικιλόμορφες στολές μας, ἀπὸ ἓνα φολκλωρικὸ Ἑπειρωτικὸ συγκρότημα, σωστά καὶ ὑπεύθυνα, σὰν παραδοσιακοὶ ἀλλὰ καὶ χορογραφημένοι ἀπὸ εἰδικούς.

Ἦταν ὅμως βαρὺ γιὰ μᾶς τὸ ἔργο ποὺ ἀναλάβαμε ἀλλὰ δὲν διστασαμε.

Ἄντιμετωπίσαμε στήνπορεία μας ὡς ἐδῶ, τεράστιες δυσκολίες, ὀργανωτικὲς, καλλιτεχνικὲς καὶ οἰκονομικὲς, γιὰ τὸ θέατρο εἶναι μία τεράστια οἰκονομικὴ ἐπιχείρηση μὲ ἓνα βαρὺτατο ἐτήσιο προϋπολογισμὸ.

Ἡ πορεία μας ὡς ἐδῶ ἦταν μιὰ μικρὴ Ὀδύσεια ἀλλὰ ἡ ἀγάπη καὶ τὸ ἐνδιαφέρον τῶν συμπατριωτῶν καὶ φίλων τῆς Ἠπείρου ἔγιναν γιὰ μᾶς ἡ θάρκα μὲ τὴν ὁποία περάσαμε ἀνάμεσα ἀπὸ τὴ Σκύλα καὶ τὴ Χάρυβδι, καὶ τὸ νησί τῶν Σειρήνων καὶ φθάσαμε σήμερα κοντά σας, στὴ σκηνὴ τοῦ θεάτρου μας, στὴ μικρὴ μας Ἰθάκη.

Γιὰ νὰ ζήση ὅμως ἡ ΕΤΑΙΡΕΙΑ μας χρειάζομαστε τὴ βοήθειά σας γιὰ τὸ κίνδυνος ὑπάρχει ἀφοῦ ὑπάρχουν οἱ ἐχθροὶ καὶ οἱ διάφοροι μνηστῆρες...

Σὴ μ' ε' ρα εἶναι γιὰ μᾶς μεγάλη γιορταστικὴ μέρα.

Νοιώθουμε περήφανοι γι' αὐτὸ ποὺ πετύχαμε μέχρι σήμερα καὶ πιστεύουμε πῶς πολὺ σύντομα θὰ νοιώθουν περήφανοι ὅλοι οἱ Ἑπειρωτὲς.

Καὶ τὴν ἰσχυρὰ λίγα λόγια γιὰ τὴν ἐγκαταλειμμένη καὶ ρημαγμένη πατρίδα μας τὴν Ἑπειρο...

Στὰ χωριὰ τῆς δὲν ὑπάρχουν πιά νέοι ἄνθρωποι καὶ δὲν ἀκούγονται στοὺς ὁδὸμους παιδικὲς φωνούλες καὶ γέλια...

Τὰ βαθυστά μάτια καὶ θολὰ μάτια τῶν γερόντων ἀγναντεύουν δακρυσμένα τὶς στράτες, μήπως φανοῦν γυρνώντας ἀπὸ τὴν ἀναθεματισμένη τὴν ξενιτιά τὰ παιδιὰ τους.

Μέγου ὅμως μὲ τὴν πλανεύτρα ἐλπίδα...

Ὁ σα παιδιὰ κι' ἂν γεννήσῃ ἢ Ἑπειρωτίσσα μάνα, πεθαίνει στὸ τέλος πάντα ἔρημη καὶ μόνη σὰν νὰ μὴ γέννησε ποτέ...

Μα τὸν ὅσον οἱ ψυχὲς τῶν δασκάλων, κάνοντας μάθημα μέσα σὲ μεγάλες ἀλλὰ ἀδειανὲς αἰθουσες, σὲ δυὸ καὶ τρία παιδιὰ μονάχα. Βοῦρ κὼ νοῦν τὰ μάτια τῶν δασκάλων κλειδώνοντας τὰ σχολεῖα ἀπὸ ἔλλειψη μαθητῶν, γιὰ νὰ παραδώσουν τὰ κλειδιά στὸν ἐπιθεωρητὴ τῆς περιφέρειας...

Ἡ ΕΤΑΙΡΕΙΑ μας δὲν μπορεῖ νὰ γιατρέψῃ τὶς σημερινὲς πληγὲς τῆς Ἠπείρου ἀλλὰ καθήκον ἔχει νὰ τὶς ξεσκεπάσῃ ὅπως ἔχει καθήκον κάθε τίμιος ἄνθρωπος νὰ καταγγέλλῃ τὸ κακὸ. Οἱ πληγὲς δὲν γιατρεύονται σκεπάζοντας τὲς μ' ἓνα σεντόνι, θέλουν γιατροὺς καὶ φάρμακα.

Ὁ Πλάτων ἔλεγε: «Τοῖς μὲν μὴ ἀδικοῦσι δίκαιος ἔπαινος· τοῖς δὲ μὴ ἐπιτρέπειν τοῖς ἀδικοῦσιν ἀδικεῖν πολλὰ

πλάσιος εκείνου». Δ η λ α δ ή σέ κείνους πού δέν άδικουβν δίκαιος εΐναι ο Ήπαινος σ' εκείνους θμως πού δέν επιτρέπουν στους άδικους νά άδικουβν πολλαπλάσιος πρέπει νά εΐναι ο Ήπαινος...

Σ τ ο θ ε α τ ρ ι κ ό μ α ς Ήργο θά διακρίνετε νά ύψώνεται φωνή διαμαρτυρίας, φωνή άπογνώστως για τήν έγκατάλειψη και τήν έρήμωση, θρήνο για τó χαμό τών παληκαριών του χωριού στην Ξενητιά, αλλά και μιá περηφάνεια κι' αισιοδοξία για τó μέλλον.

Θ ά γ ε λ ά σ ε τ ε με τήν έξυπνάδα και τó πηγαίο χιούμορ του Ήπειρώτη με τούς τιακάδες, όπως λέμε στην Ήπειρο.

Σ ά ν π ρ ό ε δ ρ ο ς τ ή ς ΕΤΑΙΡΕΙΑ Σ αλλά και εκ μέρους δλόκληρης τής προσωρινής Διοικούσης Ήπιτροπής σάς εύχαριστώ πού μās τιμήσατε έρχόμενοι στην πρώτη μας παράσταση.

Ε ύ χ α ρ ι σ τ ώ θ ε ρ μ ά δλους τούς συμπατριώτες, και φίλους μας πού μās βοήθησαν ήθικά και ύλικά στην προσπάθειά μας.

Εύχαριστώ επίσης θερμά, τόν θεατρικό συγγραφέα Γιάννη Σκλάβο για τó τόσο ώραίο θεατρικό Ήργο πού Ήγραψε ειδικά για μās, τόν Διευθυντή του θεάτρου μας Σπύρο Παππά ο οποίος Ήγραψε τή μουσική και τά τραγούδια του Ήργου τόν σκηνοθέτη Μιχάλη Παπανικολάου τή σκηνογράφο Λίτσα Ήγγλέζου, τή δεσποινίδα Ήριφύλη Λάλου, για τίς χορογραφίες, τόν Γιώργο Κολιοπάνο για τó ώραίο σκηνικό, επίσης δλους τούς εκλεκτούς μας Ήθοποιούς Άννα Ήασωνίδου, Κώστα Μπακάλη, Τάκη Καραθανάση, Χριστίνα Αύλιανού, Τάσο Πολυχρονόπουλο, Χριστίνα Στόγια, Γιάννη Νάπα, Θάλεια Σκαρ-

λάτου, Θωμά Άθανασίου, Σταμάτη Τζελέπη και Γιάννη Βερσή. Ήπίσης τήν ήθοποιό Χρήστο Κόκκινο για τήν εύγενική προσφορά του στην ΕΤΑΙΡΕΙΑ μας και δλους δλους συνέβαλαν για νά μπορέσουμε νά πραγματοποιήσουμε τó μεγάλο όνειρό μας:

Τ ο ά ν ο ι γ μ α τ ή ς Α ύ λ α ί α ς τ ο υ Ή π ε ι ρ ω τ ι κ ο υ μ α ς θ ε ά τ ρ ο υ .

Θά σάς παρακαλέσω δλους έσας νά εΐστε επίεικεις στις κρίσεις σας τόσο για μās όσο και για τούς εκλεκτούς μας συνεργάτες, οι όποιοι Ήργάστηκαν φιλότιμα κάτω από άνώμαλες και δύσκολες συνθήκες.

Τó τέλειο εΐναι δύσκολο νά τó πετύχει κανείς. Μόνο ο Θεός τó πετυχαίνει.

Σάς ύποσχόμεθα θμως πώς στο μέλλον θά προσπαθήσουμε νά εΐμαστε τελειότεροι.

«ΗΠΕΙΡΩΤΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ

Μηνιαία έκδοσις τής όμωνύμου Ήταιρείας.

Άθηναι — Μαυρομιχάλη 7 (Τ.143)

ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΥΛΗΣ

Άλέξ. Χ. Μαρμόπουλος

Άγία Παρασκευή Άττικής
όδός Τερψιθέας 64

Τηλ. 6511.669 — 3634.152

ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΝ

Φώτιος Παντ. Εύσταθίου

Βαλ.τετσίου 6 — Άθηναι
Τηλ. 3634.716

Τυπώνεται σέ 3.000 αντίτυπα και άποστέλλεται στα Μέλη και τούς Άκρουτάς με προαιρετική συνδρομή.

ΘΡΥΨΑΛΑ ΠΑΤΡΙΚΩΝ ΠΑΡΑΔΟΣΕΩΝ

ΕΠΙΣΚΟΠΙΚΑ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΑ

Τῶν ὀργανωμένων συναφῶν τὶς ὑποθέσεις σὲ μερικές περιφέρειες τὶς ἐδίκαζαν οἱ πρόεδροι τῶν Συντεχνῶν (ἰσνάφι).

Τὶς διαφορὰς μεταξὺ τῶν χριστιανῶν τὶς δίκαζαν τὰ τοπικὰ ἐπίσκοπικὰ δικαστήρια.

Τόσο κῦρος μάλιστα εἶχαν ἀποκτήσει τὰ ἐκκλησιαστικὰ δικαστήρια, ὥστε προσέφευγαν σ' αὐτὰ καὶ Τοῦρκοι.

«τοσοῦτον γενική διὰ τοῦ χρόνου ἢ ἀναγνώρισις αὐτῶν τῶν ἐκκλησιαστικῶν δικαστηρίων ἢ κριτηρίων) ὥστε καὶ αὐτοὶ οἱ Ὀθωμανοὶ πολλάκις ἐγκαταλείποντες τὰ ἴδια δικαστήρια, τὰ δικαστήρια τῆς αὐθεντίας, ὡς πολλαχῶς ἐκαλοῦντο προσέφευγον εἰς ἐκεῖνα πεποιθότες ὅτι θέλουσιν εὔρει πλειοτέραν δικαιοσύνην ἢ ἐν αὐτοῖς». (Ν. Μοσχολάκη. «Τὸ ἐν Ἑλλάδι δημόσιον δίκαιον ἐπὶ τουρκοκρατίας», σελ. 58).

Η ΔΩΔΕΚΑΡΑ

Στὰ ἑλληνικὰ χωρὰ οἱ ραγιάδες δὲν ζυγῶνταν τὰ δικαστήρια τοῦ δυνάστου. Εἶχαν ἐμπιστοσύνη στὰ τοπικὰ τοὺς δικαστήρια.

Ἡ δικαιοσύνη σ' αὐτὰ ἀπενέμετο, ὅπως στὴν ὀμηρικὴ ἐποχὴ, ἀπὸ τὴν δωδεκάρα, τὸ δωδεκαμελὲς συμβούλιο τῶν γερόντων. Αὐτοὶ καθόταν στὸ χαγιάτι τῆς ἐκκλησίας ἢ πάνω στὰ μνήματα τῶν προγόνων. Ἡ διαδικασία ἦταν ἀπλή. Εἶχαν τελεία ἀγνοία, φυσικὰ, τῶν νομικῶν κανόνων. Ἐδίκαζαν μὲ Σολομώντειο ψυχολογία. Ἐπαιρναν καὶ ἀμοιβὴ δικαστικῆ, ἕνα ζευγὰρι ἐρίφια, ἢ ἄλλα πράγματα.

Καὶ ἡ Λιαμπουριά δὲν δικαζόταν στὰ δικαστήρια, μὰ ἀπὸ δημογέροντες. Τὸ δικαστήριον γινόταν στὸ Καρδίκι, στὸ Β ἀρι ἢ Ζ ὁ τ ι τ (τὸν Τάφο τοῦ Κυρίου). «Ἐκεῖ ὠδηγοῦσαν τὸν κλέφτη ἢ τὸ φονιά μὲ πομπή. Ἀνάδαν τρία κεριά εἰς ἔνδειξιν τοῦ Τρισυποστάτου. Ἄν ὁ φονιάς ἢ ὁ κλέφτης ἔσθηνε διὰ μιᾶς τὰ τρία κεριά ἦταν ἀθῶος, ἂν ὄχι, ἐπέσυρε τὴν τιμωρία τῶν γερόντων σὰν ἔνοχος.

Τὸ ἀκυρωτικὸ εἶχε ἔδρα τὸ Κ ο ὕ τ σ ι.

ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΑ ΤΗΣ ΑΥΘΕΝΤΙΑΣ

Ἄν ὅμως ἐρισκόταν σ ε ρ ε τ ι δ ε ς —στρεψόδοικοι ἢ οἱ ραγιάδες εἶχαν διαφορὰς μὲ τουρκαλθανούς, ποὺ τοὺς μετροῦσαν εὐκόλα τὸ μπῶι τους, τότε προσέφευγαν καὶ στὰ ἐπίσημα δικαστήρια, στὸν Κατῆ, γιὰ πλημμελήματα.

Ἡ ἀκροαματικὴ διαδικασία καὶ σ' αὐτὰ διεξήγγετο σ' ὅλη τὴν Ἡπειρο, στὴν ἑλληνικὴ.

Οὐδέποτε ὁ λαὸς ἐμίλησε τὴν τουρκικὴ γλῶσσα. Μόνον στὰ ἱεροδιδασκαλεῖα (μενδρεσέδες) ἐδιδάσκετο καὶ στὰ κυβερνητικὰ γραφεῖα ὁμιλεῖτο.

Μέχρι τὰ 1886 ἡ ἑλληνικὴ ἦταν γλῶσσα καὶ τῶν δικαστηρίων. Τότε ἔμπασαν τὴν τουρκικὴ καὶ μεγάλες δυσκολίες παρουσιάστηκαν, διότι οὔτε ἐνάγοντες οὔτε ἐναγόμενοι τὴν καταλάβαιναν.

ΤΙ ΜΑΣ ΕΙΠΕ Ο ΑΦΕΝΤΗΣ Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ ;

Σὲ κάποια δίκη, ἀφοῦ εἶχε τελειώσει ἡ ἀκροαματικὴ διαδικασία καὶ ὁ Πρόεδρος

ἐδιάρκισε τὴν ἀπόφασιν: τουρκιστί, ὁ ἐνάγων χότζας γύρισε πρὸς τὸν ἑλληνομαθῆ γραμματέα καὶ τὸν παρεκάλεσε:

—Τί μᾶς εἶπε ὁ Ἀφέντης ὁ Πρόεδρος; Πές τα φύχα ρωμείκια νὰ τὰ καταλάβωμε καὶ μεῖς! (Βλέπ. Ν. Νίτσου. «Περὶ τῆς ἐν Ἑπιείρῳ κώμης Τσαμαντᾶ» σελ. 248)

ΧΑΣΑΝ ΜΠΕΛΙΟΥΣΗΣ : Παρῶν !

Εἶδαμε στὰ προηγούμενα τὸν Κιτῆ τοῦ Ἀργυροκάστρου νὰ ἐπιβάλῃ σιωπὴν στὴν αἴθουσα, στὴν ἑλληνικὴ γλῶσσα καὶ ὅχι τυχαῖα θέβαια, διότι τὸ ἀκροατήριον ἤξαιρε τὴν γλῶσσα αὐτῆ.

Ἄλλὰ καὶ μετὰ τὴν ἐπιβολὴν τῆς τουρκικῆς γλώσσας ἡ ἑλληνικὴ δὲν ὑποχώρησε, ἀφοῦ οἱ τοῦρκοι (τουρκαλθαναὶ) δὲν ἐγνώριζαν τὴν τουρκικὴν.

Καὶ ὅταν ὁ πρόεδρος ἐκφωνοῦσε τὰ ὀνόματα τῶν μαρτύρων, ὁ Χασάν Μπελιούσης μέσα ἀπὸ τὸ ἀκροατήριον ἐξακολουθοῦσε ν' ἀπαντᾷ:

—Παρῶν!

ΔΙΚΟΝΟΜΙΚΑ — ΑΓΟΡΑΝΟΜΙΚΑ

Ὅπου ὑπῆρχε ὀργανωμένη καὶ σοβαρὴ ὀνηγογεροντία ἐπηρέαζε καὶ βοηθοῦσε τὰ δικαστήρια τῆς αὐθιγίας.

Στὰ δικαστήρια δὲν πήγαινε ὅποιος κι ὅποιος μάρτυρας.

Πρὸ τῆς δίκης ὀρχίζονταν πέντε γνωστοὶ ἔμποροι γιὰ τὴν ἀξιοπιστία τῶν μαρτύρων, πού εἶχε προτείνει τόσο ἡ πολιτικὴ ἀγωγή, ὅσο καὶ ἡ ὕπεράσπισι.

Ἄν κανεὶς ἀπὸ τοὺς ἔμπόρους ἐδίσταζε κι ἔλεγε:

—Ὁ Θεὸς τὸν ξαίρει! ἀποκλειόνταν χωρὶς ἄλλες διατυπώσεις.

Ἦστερα ἀπὸ αὐτὸ ἀρχίζε ἡ ἀκροατικὴ διαδικασία.

Ἄλλὰ καὶ γιὰ τὰ ἀγορανομικά, ὡς πού-

με στὰ κατοπινὰ χρόνια οἱ γερόντοι ἐπενέβαιναν στὴν ἀπονομὴ τῆς δικαιοσύνης.

Στὸ Ἀργυροκάστρο συχνὰ κάναν αἰφνιδιασμοὺς στοὺς φούρνους μὲ τὴν παλάντζα κρεμασμένη στὸν ὄμο καὶ ζυγιάζαν τὸ ψωμί. Μαζεύαν ὅλα τὰ ξύκια καὶ τὰ μοιράζαν στοὺς φτωχοὺς καὶ τὸ πρόστιμο - πρόστιμο.

(Ἀπὸ τὸ βιβλίο τοῦ Α.Χ.Μ. Ἑπιείρος Τόμος Α' Ἀθήναι 1961).

ἙΠΕΙΡΩΤΕΣ ΣΥΓΓΡΑΦΕΙΣ

(συνέχεια ἀπὸ σελ. 9η)

Κραψίτη καθὼς καὶ τὴν δραστηριότητα «τῶν Φίλων τοῦ Σουλίου» τοῦ ὀποῦ προεδρεύει καὶ συνιστᾷ ἐκθύμως πρὸς τοὺς Ἑπιείρωτες Ἀναγνώστες τοῦ Δελτίου καὶ τοὺς Ἀκροατῆς τῶν Ὀμιλιῶν τῆς τὴν ἐνίσχυση τῆς προσπάθειάς του, πού ξεκινάει ἀποκλειστικὰ ἀπὸ ἰδεαλιστικὸ χρέος.

Ὁ πρῶτος τόμος ἀναφέρεται στοὺς λόγους τῆς Τουρκοκρατίας μέχρι τὸ 1913 καὶ τὸ ἔργο τους λογοτεχνικὸ ἢ ἱστορικὸ.

Ὁ δεῦτερος ἀναφέρεται στοὺς γεννηθέντας μετὰ τὸ 1912 ἕως τὸ 1950.

Πρόκειται καθὼς γράφει ὁ συγγραφέας, περὶ πολυτελῶν ἐκδόσεων σὲ μεγάλο σχῆμα μὲ βιογραφικὲς καὶ βιβλιογραφικὲς πληροφορίες γιὰ τοὺς συγγραφεῖς καὶ τὰ ἔργα πού περιλαμβάνει.

Τὸ ἀντίτιμο τοῦ Α' τόμου, πού θὰ κυκλοφορήσει τὸν Φεβρουάριον, ἔχει ὀρισθῆ σὲ 1.000 ὀρχ. καὶ γιὰ κείνους πού θὰ προσεγγραφοῦν σὲ 800 ὀρχαίμες.

Τέλος γιὰ περισσότερες πληροφορίες ὁ ἐνδιαφερόμενος μποροῦν ν' ἀπευθυνθοῦν στις διευθύνσεις τοῦ Ἐκδότη καὶ Συγγραφέα κ. Βασιλείου Κραψίτη:

Ὀικία: Θεμιστοκλέους 74 Τ145 Ἀθήνα. Τηλ. 3637757.

Γραφεῖα «Φίλων Σουλίου»: Πολυτεχνεῖον 8 Τ.145. Ἀθήνα Τηλ. 6228437.

MONUMENTUM AERE PERENIUS

Ἡ «Πνευματικὴ Στέγη» δὲ στηριχθῆ στήν ἀγάπη τῶν ζώντων, ποῦ δὲν ἐστέρεψε σὲ τοῦτον τὸν Τόπο. Ταυτόχρονα δὲ εἶναι ἡ «Πνευματικὴ Στέγη» Μαυσωλεῖο στὴ μνήμη τῶν προαπελθόντων Ἑπειρωτῶν.

“Ὅστις δὲ τοὺς τεκόντας ἐν βίῳ σέβει ὄδ’ ἐστὶ καὶ ζῶν καὶ θανῶν θεοῖς φίλος...

(Εὐριπίδη — Ἡρακλείδες)

ΤΙΜΗΤΙΚΗ ΣΤΗΛΗ ΕΙΣΦΟΡΩΝ ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΗΣ ΣΤΕΓΗΣ

- Ἡ κυρία Κασσιανὴ Πολυχρονοπούλου (ἐπανάληψη λόγῳ ἐσφαλμένης ἀναγραφῆς στὸ προηγούμενο Δελτίο) ὑπὲρ τῶν γενικωτέρων σκοπῶν τῆς Ἑταιρείας. Δρχ. 1.000
- Ἡ κυρία Γεώργιος Λαναράς συνδρομῆ τοῦ Δελτίου. Δρχ. 500
- Ἡ κυρία Παναγ. Σπυροπούλου ἐμπορος ἀπὸ Σωπικὴ Πωγωνίου νέα εἰσφορά του. (Σύνολο δρχ. 1.700). Δρχ. 700
- Ἡ κυρία Γυμνασιάρχης κύριος Χαρίλ. Χαβέλας εἰς μνήμην τῶν Γονέων του νέα εἰσφορά του (Σύνολο Δρχ. 2.900) Δρχ. 1.000
- Ἡ δημοδιδάσκαλος κύριος Παναγ. Δῆμος εἰς μνήμην τοῦ πατρὸς του Κωνσταντίνου Δήμου. Δρχ. 500
- Ἡ κυρία Μαρία Β. Μεγγλίδου τὸ γένος Βουλοδήμου ἀπὸ Καπέσσο Ζαγορίου νέα εἰσφορά της (Σύνολο Δρχ. 25.000 εἰς μνήμην τοῦ συζύγου της Βασιλείου Μεγγλίδου μετὰ τὴν εὐκαιρίαν συμπληρώσεως τριῶν ἐτῶν ἀπὸ τοῦ θανάτου του. Δρχ. 10.000
- Ἡ γεωπόνος κύριος Μάνθος Μέντζος Δρχ. 1.000
- Ἡ ἐπίτιμος Ἐπιθεωρητὴς Κτηνιατρικῆς κύριος Ναπολέων Χαρισιάδης εἰς μνήμην τῶν Γονέων του Γρηγορίου καὶ Ἀθηνᾶς Χαρισιάδη. Δρχ. 1.000
- Ἡ κύριος Χριστόφορος Βλάχος ἀπὸ Κ. Μερόπη Πωγωνίου εἰς μνήμην τῆς μητρὸς του Γλυκερίας. Δρχ. 1.000
- Ἡ κυρία Ὀλγα Μήτσου (Σύνολο 2.200) Δρχ. 1.000
- Ἡ κύριος Γεώργιος Σλήτας Ζιτσαῖος εἰς μνήμην τῶν Γονέων του Μιχαὴλ καὶ Βαρβάρας Σλήτα. Δρχ. 1.000
- Ἡ κύριος Γεώργιος Πέτσος. Δρχ. 500
- Ἡ πολιτικὸς Μηχανικὸς κύριος Κωνσταντῖνος Μήτσου νέα εἰσφορά του (Σύνολο Δρχ. 2.500) εἰς μνήμην τῶν συμπολεμιστῶν του κατὰ τὸν Ἀγῶνα 1940 - 41 Χρήστου Στεφανοπούλου καὶ Μιχ. Κοκκίνη. Δρχ. 1.000

Ὁ ἐφέτης κύριος Βασίλ. Λαμπρί- δης συνδρομή τοῦ Δελτίου Δρχ.	400	γαπητοῦ θείου τοῦ Μιχαήλ Γ. Κοκκίνη. Δρχ.	2.000
Ὁ κύριος Ἀθανάσιος Σκληρῆς συνταξιοῦχος τοῦ ΤΕΒΕ ἀπὸ Ἀ- λιάρτον Βοιωτίας συνδρομή τοῦ Δελτίου εἰς μνήμην καταγωγῆς τῶν προγόνων τοῦ ἀπὸ τὴν Ἡ- πειρο. Δρχ.	300	Ὁ Κρῆς κύριος Παναγ. Χατζη- δάκης εἰς μνήμην τοῦ Εἰσαγγε- λέως Ἐφετῶν Κρήτης Γερασί- μου Χατζηδάκη, νέαν εἰσφορά του (Σύνολο Δρχ. 2.000 Δρχ.	1.000
Ὁ τραπεζικός κύριος Ἰωάννης Μιχαήλ. Δρχ.	500	Ὁ κύριος Χρῆστος Δημιόπουλος εἰς μνήμην τοῦ πατρὸς τοῦ Σωκρά- τη Δημοπούλου. Δρχ.	1.000
Ὁ κύριος Ἀπόστολος Καζάνας		Ὁ συνταξιοῦχος Τελωνειακὸς Δι-	

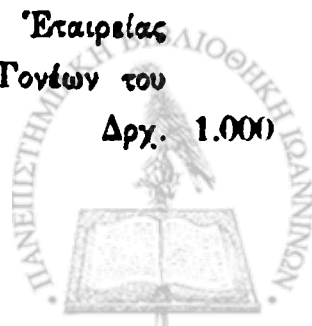
«Αὐτονομιστικά Κινήματα τῶν ἀρχῶν τοῦ αἰῶνος μας.

Αὐτονομιακὸς ἀγὼν Βορ. Ἡπείρου 1914».

**Ὁμιλία τοῦ Προέδρου τῆς Ἡπειρωτικῆς Ἐταιρείας
στὴν Ἀρχαιολογικὴ Ἐταιρεία.**

14 Φεβρουαρίου 1979

νέα εἰσφορά του (Σύνολο Δρχ. 6.000), εἰς μνήμην Ζώη καὶ Ἀ- σήμωσ, Γονέων του, Κωνσταντί- νου καὶ Πολυξένης, πεθερικῶν του καὶ Εὐλίνης - Μαρίας συζύ- γου του. Δρχ.	2.000	εὐθυντῆς κύριος Ἐτεοκλῆς Τό- λιας εἰς μνήμην τῶν Γονέων του. Δρχ.	2.000
Ὁ Ζιτσαλὸς Ἰατρός καὶ πρῶην Βουλευτῆς Ἰωαννίνων κύριος Ἰωάννης Παπαπέτρου νέαν εἰ- σφορὰν του. (Σύνολον 10.000) Δρχ.	5.000	Ὁ Δικηγόρος κύριος Κώστας Βα- σιλάτης Βομπλιώτης. Δρχ.	2.000
Ὁ κύριος Τριαντάφυλλος Δημ. Παπαζήσης εἰς μνήμην τοῦ ἀ-		Ἡ κυρία Ζωὴ Πρινάρη εἰς μνή- μην τοῦ συζύγου της Τάκη (Δημητρίου) Πρινάρη ἀπὸ Κα- λαρίτες Ἡπείρου. Δρχ.	3.000
		Ὁ κύριος Ἀθανάσιος Γκρόζας νέ- αν εἰσφορὰν του ἐπ' εὐκαιρίᾳ τῶν νέων Γραφείων τῆς Ἐταιρείας εἰς μνήμην τῶν Γονέων του (Σύνολο Δρχ. 2.200) Δρχ.	1.000

ΔΗΜΟΣΙΟΝ ΣΗΜΑ ΤΡΟΠΑΙΟΝ ΚΑΛΠΑΚΙΟΥ ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΤΙΜΗΤΙΚΩΝ ΕΙΣΦΟΡΩΝ

Ἡ Ἑπειρωτικὴ Ἐταιρεία, ἐξέδωσε στή
σειρὰ τῆς βιβλιοθήκης της μὲ ἀξίοντα ἀ-
ριθμὸ 48 τὴν ἀριθμημένην (NUMERO 48)
σὲ 1500 μόνον ἀντίτυπα, πολυτελῆ, μὲ
εἰκόνες, ἀναμνηστικὴ ἔκδοσις, ὑπὸ τὸν
τίτλο «Χαράλαμπος Κατσι-
μῆτρος, Πρόμαχος τῆς
Ἑπεύρου».

Ἡ μελέτη εἶναι τοῦ Καθηγητοῦ τῆς
Ὀδοντιατρικῆς κ. Ἀλεξ. Σ. Τσουκνέλη
καὶ σὲ ἱστορικὰ τεκμήρια βασισμένη τονί-
ζει τὴν ἀναμφισβήτητην σημασίαν τῆς Μά-
χης τοῦ Καλπακίου γιὰ τὸν ὅλον Ἀγῶνα
1940 - 41.

Ἡ χρηματοδότησις τῆς ἐκδόσεως ἐ-
γινε ἐπίσης ἀπὸ τὸν κ. Ἀλ. Τσουκνέλη
χάριν τῆς «Ἑπειρωτικῆς Ἐταιρείας» καὶ
μὲ τὴν οἰκονομικὴν ἐνίσχυση καὶ ἄλλου
ἀγωνήμου ὄρωτος, ποῦ προσέφερε σὰν
συμβολὴ τὸ ποσὸν τῶν Δρ. 10.000

Ἡ δωρεὰ διετεῖται ὑπὸ τὸν ὄρον νὰ που-
ληθῆι τὸ βιβλίον καὶ τὸ πρᾶξον τῶν εἰσπρά-
ξεων νὰ ἀποτελέσει ἰδιαίτερον λογαριασμὸ
(αὐτοτελὴς διαχείρισις) στήν ἑλθὺν διαχεί-
ριση τῆς Ἑπειρωτικῆς Ἐταιρείας πρὸς τὸ
σκοπὸ ἀνιδρύσεως Τροπαίου στὸ Καλπάκι,
χώρον πανελληνίου, ἀλλὰ καὶ παγκοσμίου
προσκυνήματος, ἀφοῦ χρονικὰ καὶ ἀποφα-
σιστικὰ γίνεται τὸ πρῶτον ρῆγμα στὸν Ἀ-

ξῶνα κατὰ τὸν Β' παγκόσμιον πόλεμον.

Ἡ «Ἑπειρωτικὴ Ἐταιρεία» ἀποδέχε-
ται τὴν ὑπὸ ὄρον δωρεὰς, προέβη εἰς ἐνερ-
γείας πρὸς ἀρμοδίους παράγοντες, ἔχει ἔλ-
θει εἰς ἐπαφὴν καὶ ἐκπονοῦνται τὰ σχέ-
δια Δημοσίου Σήματος γιὰ τὴν ἐντελέστε-
ρη ἐκτέλεση τοῦ Σκοποῦ.

Ἐν συνενοήσει μετὰ τῶν Δωρητῶν
τῆς καὶ τῶν Συνεργατῶν τῆς, ποῦ ἡ συμ-
βολὴ τους εἶναι Δωρεὰν καθιέρωσε ὡς
τιμὴν πωλήσεως ἐλάχιστον Δρ. 300 γιὰ
κάθε ἀντίτυπον τοῦ ἀναφερομένου βιβλίου.

Αὕτη ἡ παράθεσις τοῦ Ἱστορικοῦ καὶ
τοῦ Σκοποῦ εἶναι καὶ τὸ Συμβόλαιον μετα-
ξὺ Ἑπειρωτικῆς Ἐταιρείας καὶ τῶν Ἀ-
ναγνωστῶν — Ἀγοραστῶν — Ἐνισχυ-
τῶν τῆς.

Στὰ προηγούμενα Δελτία ἄρχισε ἡ δημο-
σίευσις τῆς διαχειρίσεως μὲ τὰ ὄνόματα
τῶν Ἀγοραστῶν καὶ τὸ συγκεντρωμένο
ποσὸν τῶν Δρχ. 13.700

Ἀριθ. Βιβλίου

Ὁ κ. Γεώργ. Σουλιώτης	303	300
Ὁ κ. Μάνθος Οἰκονόμου	304	300
Ὁ κ. Κώστας Πανταζῆς	305, 306	600
Ὁ κ. Παναγ. Σπυρόπουλος	307	300
Ὁ κ. Θωμᾶς Γιωτόπουλος	308	300
Ἡ κυρία Ὀλγα Μήτσου	309	300
Ὁ ἀντι) γος κ. Χρ. Μαντᾶς	310	300
Ὁ κ. Γεώργ. Γκιιάτης	311	300
Ἡ κ. Αντιγ. Χατζηθεοδώρου	312	300
Ὁ κ. Ἐτεοκλῆς Τόλιας	314	300

===

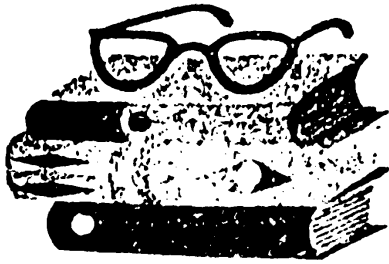
Σύνολο 17.000

◆ ΕΠΙΣΤΗΜΗ

◆ ΤΕΧΝΕΣ

◆ ΓΡΑΜΜΑΤΑ

**ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΗΠΕΙΡΩΤΙΚΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ
ΦΘΑΣΙΜΑΤΑ ΤΗΣ ΠΕΝΤΑΕΤΙΑΣ
1974 - 1978**

Βιβλία που μας απέστράφησαν από συγγραφείς και φίλους κατά τα έτη 1974-1978 για τη σύσταση της βιβλιοθήκης της Έταιρείας μας έδημοσιεύθησαν εις τα Δελτία Πνευματικής Ένημερώσεως άρ. 5, 16, 17, 19, 20, 21, 23, 24, 25, 27, 28, 29, 31 και 32.

Παραθέτομεν κατ' αλφαβητικήν σειράν τους συγγραφείς και τους αριθμούς των Δελτίων, που αναφέρονται οι τίτλοι των βιβλίων.

A

Άρμολότι=24
Άρχετον Εύδοϊκῶν Μελετῶν (Έταιρείας Εύδοϊκῶν Σπουδῶν)=19, 20, 24.

B

Δημ. Βακάλη=17, 22
Ματθ. Βαλκῶνη=23, 25, 31
Ήλια Βασιλά=28
Πάνου Βασιλείου=32
Θεοφ. Βιτίκου=25
Μαν. Βήτρου=16, 31
Κ. Βουρβέρη=27

Γ

Πέτρου Γαρουφαλιά=32
Άρσ. Γεροντικοῦ=5
Άγ. Γερμίδη=19
Θεοφρ. Γεωργιάδη=22
Άθαν. Γιαννακοπούλου=32
Τ. Π. Γιοχάλα=22
Σταύρου Γκατσοπούλου=22
Άπ. Γκιτσαβίδη=20
Άθαν. Γκρόζα=24
Δημ. Γούλα=17

Δ

Σωτ. Δάκαρη=28
Δ. Δάνου=5
Μαρίας Κ. Δέδε=22 24
Κώστα Δέδε=31
Άννας Δερέκα=28
Εύαγ. Δημοπούλου=20
Κων. Διαμάντη=20
Ζέττας Δούκα=17
Λουκίας Δρούλια=22
«Δωδώνη» Παν. Ίωαννίνων=25, 31

E

Έλληνική Άνθρωπιστική Έταιρεία=28

H

Ήπειρωτικά Χρονικά=24

Θ

Θρακικόν Κέντρον=20, 24
Δημ. Θεμελή=22, 28

K

Σπυρ. Ι. Καμπέρη=32
Ίω. Σ. Καμπίτση=25
Στ. Π. Καρζάθλια=17, 24, 29
Έμι. Καρπαθίου=20
Άλκη Καστρίτη=24

A. G. KATSOTSIS=25

Κων. Κίτσου=27

Βασ. Κραψίτη=25, 28

Σπ. Κυριαζοπούλου=25

Θεοδ. Κωνσταντίου=22

Κων. Κωσταδασίλη=27

Α

Κ. Π. Λαζαρίδη=17, 20, 22, 24, 25, 28

29

Εύστ. Λαμπρίδη=20

Εύελ. Λιθεριάδου=22

Δημ. Λουκάτου=16

Νκ. Β. Λώλη=22

Μ

Α. Μάλαμα=5, 16

Άλεξ. Χ. Μαιμιπούλου=20, 25

Γλυκερίας Μπουμπουλίδου=25

Δ. Τ. Ν. Μπότσαρη=5, 22

Άλκη Μυρσίγη-Μάνθου=17

Ν

Κων. Ν. Νκολαΐδη=24, 32

Άγαθής Νοτίδου=5, 17, 25

Ξ

Κούλας Ξηραδάκη=5

Ο

Βασ. Κ. Οικονόμου=25

Μάνθου Οικονόμου=22

Π

Κων. Πανταζή=17, 22

Ι. Παπαδασιλείου=5, 16, 22

ΑΦΙΕΡΩΜΑ ΣΤΟΝ ΑΥΤΟΝΟ- ΜΙΑΚΟ ΑΓΩΝΑ 1914

Το επόμενο Τεύχος αριθ. 34

Άνδρέα Ήλ. Μιχαλοπούλου=25, 28, 32

Γιώργου Μιχαλοπούλου=17, 24

Μιχ. Μιχαλοπούλου=20

Παν. Λαζ. Μιχαήλ=24

Τότα Μοντάνου=25

Έρμου Μουδοπούλου=24, 28

Νίκου Μούλια=28

Σπύρου Μουσελίμη=5, 16, 28

Ίω. Μουσύρη=20

Κλ. Β. Μπανταλούκα=19, 22, 24

Πολυξένης Μπανταλούκα=24

Βασ. Μπαρά=20

Νκ. Μπασούκου=17

Γάννη Μπενέκου=24

Γεωρ. Χαρ. Παπαδοπούλου=31

Νκ. Π. Παπαδοπούλου=28

Νκ. Παπαδοπούλου=16, 31

Δημ. Παπαζήση=17

Άπ. Παπαθεοδώρου=22

Νκ. Παπακώστα=25

«Παρνασσός»=25

Θωμά Πασχίδου=22

Χρήστου Πέτρου=25

Χαρ. Πέτσου=19, 24, 28, 32

Παναγ. Μ. Πετροτσπούλου=24

Γ. Πλατάρη=22

Γεωρ. Σ. Πλουμίδη=25

Έμμ. Γ. Πρωτοψάλτη=20, 32

P

Ριζάρειος Ἐκκλησιαστικὴ Σχολή=22, 24

Σ

Χρστοφ. Σακελλαρίου=25

Δημ. Σαλαμίγχα=22, 24

Γιάννη Σαραλή=5

Δημ. Β. Σιωμοπούλου=22

Εὔαγ. Σταμάτη=17

Γεωρ. Σταματίου=19

Δημήτρη Σταμέλου=17, 19, 20

Κ. Δ. Στεργιοπούλου=19

Σπ. Στούπη=16 22

Πολυθ. Στεριώτη=24

KATERINA SYNODINOY=28

T

Ἰωαν. Τρικκαλινοῦ=16

Γεωργία Τσάντη=19 20

Θεοφ. Τσέλιου=22

Βασίλη Τσιάτη=28

Φ

Ἡλ. Φέρτη=16

*Αννα Φραγκουδάκη=29

X

Χαρ. Χαδέλα=17

Κ. Χασιώτη=17

Γεωρ. Ἄρ. Χριστίδη=28

Π.Οικ.

ΝΕΕΣ ΕΙΣΑΓΩΓΕΣ

1.—Μάνθου Κ. Οικονόμου: Νεγάδες. Τὸ ἱστορικὸ χωριὸ τοῦ Ζαγοριοῦ. Μέρους πρῶτο. Ἀθήναι 1977.

2.—Ἀρχηγεῖον Ἐνόπλων δυνάμεων: Ἐθνικὴ γλῶσσα. Ἀθήναι 1973 (Ἐκδοσις Ἐταιρείας τῶν Φίλων τοῦ Λαοῦ ἀρ. 1).

3.—Λεων. Ν. Καραπιπέρη: Ἀπὸ τὴν ἱστορίαν τοῦ Ἰζατος. Ἀθήναι 1976 (Ἐκδ. Ἐτ. τῶν Φίλων τοῦ Λαοῦ ἀρ. 5).

4.—τοῦ Ἰδίου: Ἐνέργεια ἀπὸ τὸν Ἥλιον. Ἀθήναι 1977. (Ἐκ. Ἐτ. τῶν Φίλων τοῦ Λαοῦ ἀρ. 6).

5.—Ἐμμ. Γ. Πρωτοψάλτη: Ἰωάννης Καποδίστριας Ἀθήναι 1977 (Ἐκδ. Ἐτ. Φ. τοῦ Λαοῦ ἀρ. 7).

6.—Γεωργίου Στ. Κορρέ: Ἀναδρομαὶ εἰς τὸν Νεοκλασικισμὸν Ἀθήναι 1977. (Ἐκδ. Ἐτ. Φ. τοῦ Λαοῦ ἀρ. 8).

7.—Σπύρου Σίτου: Ἡ Συμβολὴ τοῦ Καποδίστρια εἰς τὴν Παιδείαν τοῦ Ἐθνους. Ἀθήναι 1978 (Ἐκδ. Ἐ. Φ. τοῦ Λαοῦ ἀρ. 9).

8.—Ἐμμ. Γ. Πρωτοψάλτη: Τὸ Βορειο-πειρωτικὸν Ζήτημα. Ἀθήναι: 1978. (Ἐκδ. Ἐ. Φ. τοῦ Λαοῦ ἀρ. 10).

9.—HAMMOND. Ἀθ. Γιάγκας: Ἡπειρος Α.Β.Γ. Ἀθήναι 1971.

10.—Ε. Γ. Πρωτοψάλτη: Τὸ Δωδεκανησιακὸν Ζήτημα καὶ ἡ ἐξέλιξις τοῦ μέχρι σήμερον. Ἀθήναι 1978.

11.—Δ.Σ. Σούτζου: Ἀγῶνες γιὰ τὴν Λευτεριά. Ἀθήναι 1978.

12.—Β. Δαδάνη - Σπ. Μουσελίμη: Ἐπίσημα τῶν Σουβλιασιωτῶν πρὸς τὸν Οἰκουμενικὸν Πατριάρχην Ἰωάννη τὸν Γ' Θεσσαλονίκη 1977.

13.—Ἐπ. Γκισδαβίδη: Αἱ ἐπιχειρήσεις εἰς Παγγαῖον τὸ 1913 ἐναντιὸν τῶν Βουλγάρων καὶ ἡ ἀπελευθέρωσις τῆς Καβάλας. Ἀθήναι 1973.

14.—Βασ. Χρήστου: Τὸ ἐπιστημονικόν, ἐθνικὸν καὶ κοινωνικὸν ἔργον τοῦ Ἀλεξίου Απ. Τράντα. Ἀθήναι 1961

15.—Ἀρχεῖον Θράκης. Περίοδος Τρίτη. Τόμος 39ος Ἀθήναι 1976.

16.—Ἀμαλίας Κ. Παπασταύρου: Ἡ Ζίτσα ἐν Ἀθήναις 1895.

ΤΑ ΘΕΜΑΤΑ ΤΗΣ ΔΙΕΤΙΑΣ 1977 - 1978

Εἰς τὰ Δελτία Πνευματικῆς Ἐνημερώσεως ὑπ' ἀριθ. 16-17-19-20 καὶ 21 εἶχαν δημοσιευθεῖ ὄλα τὰ θέματα τῶν διαλέξεων, πού ἐδόθησαν ἀπὸ τὴν 7-3-1960 μέχρι: 23-2-1977.

Ἦδη συνεχίζομε τὴν δημοσίευσιν θεμάτων καὶ ὁμιλιῶν πού ἐδόθησαν ἀπὸ τὴν 23-3-1977 μέχρι: 20-12-1978 ὡ ἀκολούθως:

1977

23-3-1977. Δελτίον 21.— Χρηστίνα Κίτσου-Πιτούλη. «Ἡπειρώτες Τυπογράφοι στὰ χρόνια τῆς Τσερκοκρατίας».

20-4-1977. Δελτίον 22.— Ἀλεξ. Σ. Τσουκανέλης, «Χαράλαμπος Καττιμητρος, πρόμαχος τῆς Ἡπείρου».

11-5-1977. Δελτίον 23. Ἀπόστολος Βερτόδουλος. «Ἐγχρωμες εἰκόνες ἀπὸ τὸν Ἡπειρωτικὸ γῶρο».

14-12-1977 Δελτίον 25.— Θρασύδ. Τσακαλώτος, «Ἡ νικηφόρος προσφορά τῆς Ἡπείρου κατὰ τοὺς ἐθνικοὺς ἀγῶνας τῆς πατρίδος ἀπὸ τοῦ 1940 μέχρι σήμερον».

1978

11-1-1978. Δελτίον 26.— Γιάννης Σαραλῆς. «Γεώργιος Κοτζίουλας, ὁ ποιητὴς καὶ ὁ ἄνθρωπος».

8-2-1978 Δελτίον 27. — Στάθης Λαμπρίδης. «Ὁ μεγάλος Ἡπειρώτης Ἐκπαιδευτικὸς Κώστας Γκράτζιος καὶ οἱ ἰδέες - θέσεις του γιὰ τὰ θέματα τῆς Γενικῆς Παιδείας καὶ τὰ συναφῆ πρὸς αὐτή».

15-3-1978 Δελτίον 28 — Θεόδωρος Ζύδης. «Πνευματικὴ προσφορά τοῦ Δημητρίου Σάρρου».

12-4-1978 Δελτίον 29. — Γεώργιος Βα-

λέτας. «Ὁ Ἡπειρωτικὸς Διαφωτισμὸς καὶ ἡ προετοιμασία τοῦ '21».

22-11-1978 Δελτίον 31. — Κ.Δ. Στεργιόπουλος. «Ἐκδουλεύσεις Ἀργυροκαστριῶν κατὰ τὸν Ἀγῶνα τοῦ 21».

20-12-1978 Δελτίον 32. — Γεώργιος Βαλέτας. «Ὁ Νικόλαος Κονεμένος καὶ τὸ ἀναγεννητικὸ του ἔργο».

II. Οἶκ.

Ὁ Πάνος Βασιλείου

Ὁ Ρουμελιώτης ἱστορικὸς συγγραφέας κ. Πάνος Βασιλείου, στέλλοντάς μας τὸ καινούργιο του ἀξιόλογο, ὅπως ὄλα τὰ ἔργα του, εἰδλίο μὲ τὸν τίτλο «Τὸ Μοναστήρι τῆς Ταπάρνας Εὐρυτανίας» Ἀθήναι 1978 μᾶς συγχαίρει μὲ τὴν ἀκόλουθη ἐπιστολή του.

Φίλιτατέ μου κ. Πρόεδρε,

Ἐγκάρδια συγχαρητήρια γιὰ τὴν ἀπόχτηση καινούργιας στέγης, πού ἀσφαλῶς θέλει ἀποδοῦν νέο ὄρητήριο περαιτέρω γόνιμης καὶ πλούσιας δράσης καὶ προόδου τῆς Ἐταιρείας «ἐπ' ἀγαθῷ τοῦ φιλιτάτου Ἡπειρωτικοῦ Λαοῦ».

Μὲ ὄλη μου τὴν ἐκτίμηση
καὶ τὴν ἀγάπη

Πάνος I. Βασιλείου

Πολύπλευρο εἶναι τὸ πνευματικὸ ἔργο τοῦ Πάνου Βασιλείου. Ἀπὸ τὸ τιμητικὸ ἀφιέρωμα πού τοῦ ἀφιέρωσαν οἱ συμπατριῶτες του (Ὁμοσπονδία Ρουμελιωτῶν Ἑλλάδος) γιὰ τὴν 50χρονη πνευματικὴ του προσφορά (κοινωνικὴ δράση, δημοσιογραφικὸ καὶ κριτικὸ ἔργο, ἱστορικὸ καὶ λογοτεχνικὸ) μετριοῦνται σὲ 152. Τὰ δημοσιεύματά του, ἀπὸ τὰ ὁποῖα οἱ 50 εἶναι αὐτοτελῆ ἢ ἀνάτυπα. Μιὰ ζωὴ ἀφιερωμένη στὴ Ρούμελη.

24. ΔΗΜ. Τ. Ν. ΜΠΟΤΣΑΡΗ : 'Η άπελευθέρωσις τῶν Ἰωαννίνων, 1969.
25. ΓΕΩΡΓ. ΑΧ. ΒΑΒΑΡΕΤΟΥ : Ἰωάννης Βηλγός, ὁ Ἠπειρώτης ἱατροφιλόσοφος, ποιητής καὶ λόγιος, 1969.
26. ΖΗΣΗ ΠΑΠΑΘΑΝΑΣΙΟΥ : Σπύρος Χυσιώτης, ὁ Ἠπειρώτης πατήρ τῆς Γεωργίας, 1969.
27. ΒΑΣΙΛΗ ΚΡΑΨΙΤΗ : Τὸ νόημα τοῦ Σουλίου, 1969.
28. ΒΙΒΗΣ ΔΗΜ. ΠΑΡΑΔΗΜΗΤΡΙΟΥ : Ἡ κοινωνική πολιτική καὶ οἱ Ἠπειρώται Ἐθνικοὶ Εὐεργέται, 1970.
29. Κ. Δ. ΣΤΕΡΓΙΟΠΟΥΛΟΥ : Αἱ Ἠπειρώτισσαι εἰς τοὺς ἔθνικούς ἀγῶνας, 1970.
30. ΙΩΑΝ. ΒΟΓΑ : Ἡ θέσις τοῦ Βορειοηπειρωτικοῦ ζητήματος, 1970.
31. ΑΛΚΗ ΜΑΝΘΟΥ : Ἠπειρώται δημοσιογράφοι στὴ Ρουμανία, Θωμᾶς Πασχαλίδης, 1970.
32. ΑΛΞ. Χ. ΜΑΜΜΟΠΟΥΛΟΥ : Ἀπόστολος Ἀρσάκης καὶ ἡ Φιλεκπαιδευτικὴ Ἐταιρεία, 1970.
33. ΙΩΑΝ. ΑΝΑΣΤΑΣΙΟΥ : Ἡ πνευματικὴ κατάστασις στὰ Γιάννινα στίς ἀρχές τοῦ 19ου αἰῶνος, ὅπως τὴν εἶδαν οἱ ξένοι περιηγηταί, 1971.
34. ΑΘΑΝ. ΣΟΥΡΑ : Ἡ συμβολὴ τῶν Ἀδελφῶν Ριζάρη εἰς τὴν ἐπανάστασιν τοῦ 1821, 1972.
35. ΓΕΩΓ. ΑΧ. ΒΑΒΑΡΕΤΟΥ : Κομπογιαννίτες, Μιτσουκίδες, οἱ ἑκατονταεταῖοι αὐτοδίδακτοι γιατροὶ ἀπ' τὸ Ζαγόρι τῆς Ἠπείρου, 1972.
36. ΑΛΚΗ ΜΑΝΘΟΥ : Ἠπειρώται δημοσιογράφοι στὴ Ρουμανία Σπ. Σίμος — Ζαχ. Σαρδέλλης κλπ, 1973.
37. ΓΡΗΓ. ΓΚΙΖΕΛΗ : Ἡ λειτουργία τῶν Βορειοηπειρωτικῶν τραγουδιῶν τῆς ἀγάπης, 1973.
38. Γ. Θ. ΜΑΡΑΖΙΩΤΗ : Ὁ Ἠπειρώτης Ἐθνυπόστολος Πέτρος Ἠπίτης, 1973.
39. Β. Γ. ΒΕΤΣΟΠΟΥΛΟΥ : Ὁ γάμος στὴν Πυρσόγιαννη τὰ παλιὰ τὰ χρόνια, 1973.
40. ΑΛΞ. Χ. ΜΑΜΜΟΠΟΥΛΟΥ : Λαϊκὴ ἀρχιτεκτονικὴ. Ἠπειρώτες μαστόροι καὶ γεφύρια, 1973.
41. ΔΗΜ. Τ. ΝΟΤΗ ΜΠΟΤΣΑΡΗ : Ἀγῶνες ἑλευθερίας, 1973.
42. ΣΤΑΘΗ Α. ΛΑΜΠΡΙΑΝΗ : Χριστόδουλος Κλονάρης, Ζαγορίτης, 1975.
43. ΕΥΑΓΓ. Κ. ΔΗΜΟΠΟΥΛΟΥ : Παραλειπόμενα καὶ κατάλοιπα τοῦ παναρχαίου πρώτου ἐν Ἠπείρῳ Μαντείου Δωδώνης, 1975.
44. ΕΜΜΑΝ Γ. ΠΡΩΤΟΨΑΛΤΗ : Ἡ Ἠπειρος καὶ τὸ Ἐικοσιένα, 1975.
45. ΔΗΜ. Σ. ΛΟΥΚΑΤΟΥ : Ὁ Παροιμιακὸς λόγος τῶν Ἠπειρωτῶν 1976.
46. ΠΑΥΛΟΥ Γ. ΔΕΛΛΑΠΟΡΤΑ : Μνήμη Γεωργίου Γκάλκου, 1977.
47. ΑΘ. ΚΙΣΣΟΥ : Θεσπρωτικὴ Γῆ, 1977.
48. ΑΛΞΑΝΔΡΟΥ Σ. ΤΣΟΥΚΑΝΕΛΗ : Χαράλαμπος Καταιρητρός, Πρόμαχος τῆς Ἠπείρου, 1978.

ΣΗΜ. — Οἱ ἐκδόσεις τῆς Ἐταιρείας κατὰ καταστατικὴ διάταξη διανέμονται δωρεάν σὲ βιβλιοθήκες, Ἰνστιτούτα, Σχολεῖα τῆς Ἠπείρου καὶ σὲ πνευματικούς ἀνθρώπους ἐντὸς καὶ ἐκτὸς τῆς Ἑλλάδος.

Ὁ Κ. Ἀθ. Παπαγεωργίου

Ὁ ἐπίσης Ρουμελιώτης συγγραφέας, Ἐκδότης τῆς «Ποδῆ» μὲ τὰ ἀξέχαστα ἀφιερῶματα, μᾶς στέλλει τὸ τελευταῖο ταξιδιωτικὸ του βιβλίο «Ἑλλήνες στὴ Ρουμανία» μὲ τίς ἐορταστικὲς του εὐχές

«Συγκινοῦμαι μὲ κάθε Δελτίο σας γιὰτὶ παρακολοῦθῶ τὴν ἀνοδικὴ πορεία, πού πῆρε... ἡ Ἠπειρωτικὴ Ἐταιρεία.

Δεχθῆτε σὰν —μικρὸ ἀντίδωρο τῆς χαρᾶς, πού μοῦ δίνετε— τὸ τελευταῖο μου βιβλίο, ὅπου ἀνάμεσα στοὺς «Ἑλλήνες στὴ Ρουμανία» ἔχουνε θέση τόσο συμπατριῶτες σας.

Μὲ δλη μου τὴν ἀγάπη
Κ. Ἀθ. Παπαγεωργίου

Μὲ ἀνυπόκριτη συγκίνηση καὶ μὲς καλοδεχούμενα πήραμε τὰ πολύτιμα δῶρα, πού μᾶς ἔστειλαν οἱ φίλοι μας, τῆς ἀδελφῆς τῆς Ἠπείρου, τῆς Ρούμελης καὶ τοὺς εὐχαριστοῦμε μὲ τὴν καρδιά μας. Εὐχόμαστε υγεία καὶ πνευματικὴ προκοπή.

α.χ.μ.

ΑΛΞ. Σ. ΤΣΟΥΚΑΝΕΛΗ

ΧΑΡΑΛ. ΚΑΤΣΙΜΗΤΡΟΣ ΠΡΟΜΑΧΟΣ ΤΗΣ ΗΠΕΙΡΟΥ

(Ἐνα βιβλίο πού δὲν
μπορεῖ νὰ λείπει ἀπὸ
καμμιά Ἠπειρωτικὴ
Βιβλιοθήκη).

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗ ΠΙΝΑΚΟΘΗΚΗ — Ἀρχθ. 1 — Φιλιάτες (La Grece. Fred. Boissonas) 1920.

**ΗΠΕΙΡΩΤΙΚΗ ΠΙΝΑΚΟΘΗΚΗ — 2. Κάτω Λάμβρο Β. Ήπειρου, παρτίδα
των εξυδάλφων Ευαγγέλη και Κωνσταντίνου Ζάππα.**

Ένα γράμμα για σας

Αγαπητή κυρία - Αγαπητέ κύριε,

Στά 25 χρόνια γιορτάζονται συνήθως οι άργυροι γάμοι.

Εμείς λοιπόν γιορτάζουμε φέτος την χρυσή μας επέτειο μαζί σας.

Γιατί φέτος συμπληρώνονται 50 δλόκληρα χρόνια από τότε που δειλά-δειλα οι πρώτες Έλληνίδες νοικοκυρές (ή μαμά σας, ή γιαγιά σας, κάποιο δικό σας αγαπημένο πρόσωπο) μαγείρεψε για πρώτη φορά μακαρόνια MISKO.

50 δλόκληρα χρόνια από τότε που για πρώτη φορά άκουστηκε ή βροντερή φωνή του καλόγερου "Ακάκιε τὰ μακαρόνια νὰ είναι MISKO - Μισός δηλαδή αιώνας.

Σ' όλο αυτό το διάστημα τα μακαρόνια MISKO ζμειναν πρώτα σέ κατανάλωσι. Αυτό δεν είναι τυχαίο. Όφείλεται σ' εκείνο που συνήθως τό λενε άμοιβαία έκτίμησι. Σεις έχετε καλό γούστο. Καί ή MISKO δέν σκέφτηκε ποτέ τό παραπάνω κόστος που χρειάζεται για να έπιτύχη κορυφαία ποιότητα.

Χρησιμοποίησε πάντοτε διαλεγμένα σιμιγδάλια, πάντοτε τό πιό σύγχρονα μηχανήματα, άκολουθησε τόν πιό έξελιγμένο τρόπο (know-how) παραγωγής. Αποτέλεσμα. Τά MISKO όχι μόνον είναι τα πρώτα μακαρόνια στήν Ελλάδα, αλλά και έξάγονται έξακολουθητικά σέ σοβαρές ποσότητες, στήν Ιταλία, στήν ύπόλοιπη Εύρώπη, στήν Αμερική, στόν Καναδά και στήν Μέση Ανατολή.

Σήμερα ένα στά τρία σπιτία μαγειρεύει MISKO.

Νομίζουμε λοιπόν ότι ένα όπλο ευχαριστώ δέν φτάνει. Σας γράφουμε αυτό τό γράμμα, για να σας ύποσχεθούμε ότι ή MISKO θα συνεχίση άκούραστα τίς προσπάθειές της για να σας προσφέρη δ,τι καλύτερο μπορεί να ύπάρξη στήν παγκόσμιο βιομηχανία τών ζυμαρικών.

Σας εύχαριστούμε άλλη μιά φορά για τήν άγάπη σας.

MISKO

1927 - 1977

MISKO

50 ΧΡΟΝΙΑ ΠΡΩΤΑ

ηΡΘΕ ΤΟ ΝΕΟ PEUGEOT 305 ΤΟ ΦΘΗΝΟΤΕΡΟ ΑΚΡΙΒΟ ΑΥΤΟΚΙΝΗΤΟ

ΗΡθε τώρα και στην Ελλάδα το νέο PEUGEOT 305 το δυνατόν πιο του
ποσο ευνυνημισισ την Ευρωπαϊκή αγορά

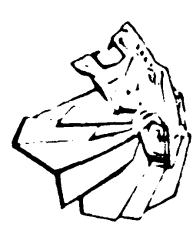
Το νέο PEUGEOT 305 είναι η καλύτερη λύση για όλους τους
τεχνολογικών διατάξεων στο πλαίσιο του αυτοκινήτου.

Συνδυάζει ταυτόχρονα αριστική ασφάλεια αέρα ο αέρα
ενεργου αερίων

ΠΡΟΣΕΡΓΕΙ:
α) Δυνατότητες που μόνο μεγαλύτερα του αυτοκινήτου μπορούν
προσφέρουν

β) Τη μεγαλύτερη δυνατή οικονομία κα
γ) Είναι είναι PEUGEOT τη μεγαλύτερη τιμή αντί κτιστός του

κάθε άλλο αυτοκίνητο
Μεταλλικά τμήματα το βελτιώνουν λίγο ακριβό αν όμως οφέλη που
πλεονεκτήματα του 80 συμπεριλαμβανομένων οι
ΤΟ ΝΕΟ PEUGEOT 305 είναι το φθηνότερο ακριβό αυτοκίνητο

PEUGEOT
ΕΤΗΡΟ ΑΥΤΟΚΙΝΗΤΟΙ ΙΜΠΟΡΤΕΣ ΑΕ
ΕΡΩΣΗ ΣΥΝΕΡΓΕΙΑ ΎΕΤΡΟΥ
ΤΗΛΕΦΩΝΟΙΣ ΓΡΑΜΜΕΣΙ 4 ΤΕΛΕ
ΚΑ ΕΙΣΕΤΙΕ ΠΟΛΙΤΗ ΕΥΡΩΠΑΙ

